

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ 2008

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

Τό ἀνά χεῖρας ἐγκόλπιον ἡμερολόγιον

ἀ φ ι ε ρ ο ὦ τ α ι

εἰς τὴν ΠΑΝΑΓΙΑΝ ΜΗΤΕΡΑ

ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΗΜΩΝ,

Ἔης ἡ Πανιέρως καί Πάνσεπτος Θεικῶν
ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ τοῦ Κάστρου καλεῖται,

ἐπί τῆ διακοσιοστῆ ἱερᾷ ἐπετείῳ

τῶν Ἱερῶν Ἐγκαινίων

τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑΣ

τοῦ Κάστρου

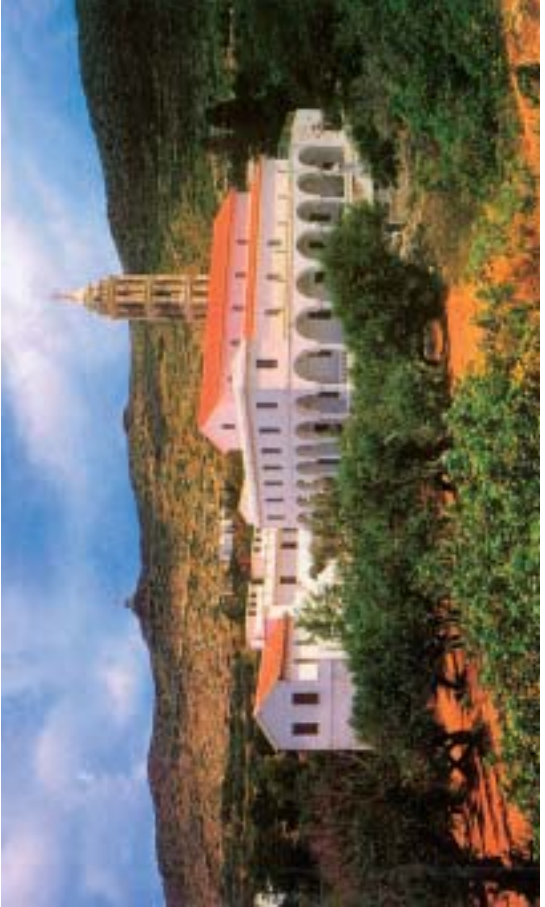
(1807 - 2007)

τοῦ ποτέ ἀποκληθέντος καθολικοῦ ναοῦ

τῆς Παναγίας τῶν Λατίνων

Παναγία ή Μυρτιδιώτισσα του Κάστρου

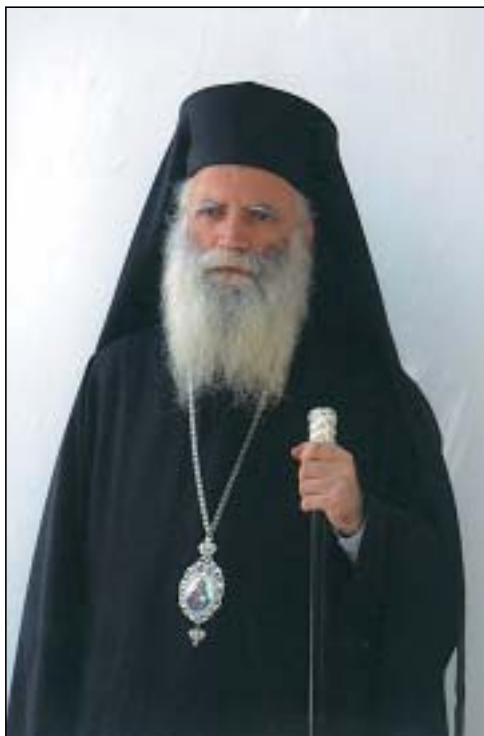

ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ

ΕΥΧΕΣ

Πατρικῶς καί φιλοστόργως
εὐχομαι ὅλη ψυχῆ καί καρδίᾳ εἰς
ἅπαντα τά πνευματικά μου τέκνα
τά ἐγγύς καί τά ἐν θαλάσσαις
μακράν τήν παμπόθητον κατ'
ἄμφω ὑγιείαν, εἰρήνην, ὁμόνοιαν,
ὁμοψυχίαν, ὁμοφροσύνην, φιλα-
δελφίαν, πίστιν ἐδραΐαν, ἐλπίδα
ἀκλόνητον καί τήν μείζονα τού-
των θεοδίδακτον καί θεοφίλιτον
ἀγάπην εἰς ἔτη μακρά, θεοτίμη-
τα καί εὐλογημένα παρά τοῦ
Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ
δέ πανσθενουργός Χάρις τοῦ Κυ-
ρίου καί Θεοῦ μας νά ἐπισκιάζη
τάς Παναγιοσκεπάστους καί συν-
άμα ἀγιοφρουρήτους νήσους τῶν
Κυθέρων καί Ἀντικυθήρων, ὅλον
τό Ὁρθόδοξον Γένος μας καί τόν
σύμπαντα κόσμον.

† Ὁ Κυθέρων Σεραφεῖμ

**Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Κυθήρων καὶ Ἀντικυθήρων Σεραφεῖμ**

Προλεγόμενα

Τό ανά χειρας ἡμερολόγιο ἔχει ἀφιερωθῆ εἰς τήν εὐσημον διακοσιοστήν (200ήν) ἐπέτειον τῶν ἱερῶν Ἐγκαινίων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παναγίας τῆς Μυρτιδιωτίσσης τοῦ Κάστρου Χώρας Κυθήρων, τά ὅποια ἐτελέσθησαν τήν 17ην Σεπτεμβρίου 1807.

Ὡς γνωστόν, ἡ μεγάλη αὐτή ἐκκλησία, πού εἶναι κτισμένη ἀπό τοὺς Βενετούς εἰς τήν πλατεῖα τοῦ Διοικητηρίου ἀπό τό ἔτος 1580, ἀρχικά ἦταν καθολική μέ τό ὄνομα «Παναγία τῶν Λατίνων». Περί τό 1680 ἡ θαυματουργός καί περίπυστος εἰκόνα τῆς Μυρτιδιώτισσας μετεκομίσθη ἀπό τά Μυρτιδία εἰς τόν Λατινικόν ναόν τοῦ Φρουρίου διά λόγους ἀσφαλείας, διά τόν φόβον τῶν πειρατῶν, καί παρέμεινε εἰς τό Κάστρο μέχρι τό 1842, ὅποτε καί ἐπανῆλθε ὀριστικά εἰς τόν Θρόνον της, εἰς τήν Μονήν τῶν Μυρτιδίων.

Περί τό τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος, κατά τήν ταραχώδη περίοδο τῆς ἀλλαγῆς τῶν κατακτητῶν, ὅταν ἡ νῆσος τῶν Κυθήρων περιῆλθε ἀπό τοὺς Βενετούς εἰς τοὺς Γάλλους καί κατόπιν εἰς τοὺς Ρωσοτούρκους, ὁ ναός ὑπέστη σοβαρώτατες ζημιές, ἀφοῦ τό Κάστρο ἦταν τό κέντρο τῶν ἐπιχειρήσεων καί ὁ στόχος τῶν ἐπιδόξων κυριάρχων.

Τό ἔτος 1806 ὁ Πρύτανις τῶν Κυθήρων Διονύσιος Ἀρβανιτάκης, προκειμένου νά ἱκανοποι-

ήση τό θρησκευτικό συναίσθημα τῶν Κυθηρίων ἀπεφάσισε νά ἐπισκευάσῃ τόν ναόν τοῦ Φρουρίου καί νά γίνουν τά ἐγκαίनिά του ὡς Ὁρθοδόξου πλέον ναοῦ, τιμωμένου εἰς τό ἐξῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας μας τῆς Μυρτιδιώτισσας, ὅπερ καί ἐγένετο τήν 17ην Σεπτεμβρίου 1807.

Αὐτήν τήν ἱστορικήν ἐπέτειον θέλει νά ἐξάρῃ καί νά τιμήσῃ ἡ Ἱερά Μητρόπολις μας μέ τήν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος ἐγκολπίου ἡμερολογίου. Καί ἐπί τῆ εὐκαιρία αὐτῇ προτίθεται νά ἐπεκταθῇ καί εἰς τόν περιβάλλοντα χῶρον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τό Κάστρο, τά ἱερά παρεκκλήσια, τό Διοικητήριο καί τά λοιπά κτίσματα τοῦ Φρουρίου τῆς Χώρας, πού ὅλα μαζί, ὡς τό ἐνιαῖο συγκρότημα τοῦ Κάστρου τῆς Χώρας Κυθήρων, παρουσιάζουν ἓνα ἐξαιρετικῆς σημασίας καί ἀξίας ἐνδιαφέρον ἀπό ἱστορικῆς, ἀρχαιολογικῆς, πολιτιστικῆς καί θρησκευτικῆς πλευρᾶς.

Ὑπῆρξε ἓνα ἀπό τά 4 Φρούρια τῶν Κυθήρων ὡς τά μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος, ἀναγόμενο εἰς τās ἀρχάς τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ, ὅποτε ἀνακατεσκευάσθη συνολικῶς ὑπό τήν μορφήν, πού σώζεται μέχρι σήμερα. Εἰς αὐτήν τήν ἀνακατασκευήν τοποθετεῖται καί ἡ ἐπιγραφή τοῦ 1503 μ.Χ. εἰς τήν δυτικήν κεντρικήν εἴσοδον τοῦ Κάστρου, καθώς ἐπίσης καί ὁ λέων τῆς Βενετίας. Τά ἄλλα τρία φρούρια εἰς τά Κύθηρα ἦσαν: **τοῦ Ἁγίου Δημητρίου (Παλαιόχωρα), τοῦ Μυλοποτάμου καί τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (θέσις Κολοκυθιά).** Τό νησί τῶν Κυθήρων κατά τήν Ἑνετοκρατίαν ἦτο, ὡς γνω-

στόν, χωρισμένο σέ πέντε διοικητικές ἐπαρχίες:
Φορτέτζα - Βοῦργος (Κάστρο - Χώρα), **Λιβάδι,**
Καστρισιάνικα, Ποταμός, Μυλοπόταμος.

Ἐκτός ἀπό τόν μεγαλύτερο ὄλων τῶν ναῶν τοῦ Κάστρου **Ναός τῆς Παναγίας τῆς Μυρτιδιώτισσας**, τό Φρούριο τῆς Χώρας κοσμοῦν ἡ «Ρομένηκη» ἐκκλησία τῆς **Παναγίας τῆς Ὀρφανῆς**, πού εἶναι ἀκριβῶς δίπλα τῆς μέ ὑπολείμματα 4 στρωμάτων τοιχογραφιῶν, πού ἀνήκουν εἰς τόν 16ο - 17ο αἰῶνα, ὅπου ἐφυλάσσοντο οἱ θησαυροί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Ἀγκαράθου Ἡρακλείου Κρήτης κατά τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας εἰς τήν μεγαλόνησον Κρήτην, **ὁ Ναός τοῦ Παντοκράτορος**, ὁ ὁποῖος ἐκτίσθη τό 1545 καί ἔχει ἐξαιρετες τοιχογραφίες μεταβυζαντινῆς περιόδου καί **ὁ Ναός τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου**, ἰδιόκτητος τῆς οἰκογενείας Στάη.

Ἐξω ἀπό τό Κάστρο, στή ΒΑ πλευρά, ὑπάρχει καί δεύτερος καστρότοιχος, πού περικλείει τόν Μέσα ἢ Κλειστό Βοῦργο, πού ἐπικοινωνοῦσε μέ τήν Φορτέτζα μέ πόρτα στό βόρειο τεῖχος τῆς πόλεως. Τό μεσαιωνικό τεῖχος τοῦ Μέσα Βούργου καί ἡ περιοχή, πού τό περικλείει, ἀποτελοῦν τμήμα τοῦ Κάστρου Χώρας Κυθήρων, πού ἔχει χαρακτηρισθῆ ὡς «προέχον βυζαντινό μνημεῖο».

Πολύ ἐνδιαφέροντα εἶναι καί τά μνημεῖα τοῦ Μέσα Βούργου : 1) **ὁ Ναός τοῦ Ἀγ. Γεωργίου** (τοῦ Καλούτζη, 13ου αἰῶνος), 2) **ὁ Ναός τοῦ Ἀγίου Χρυσοστόμου καί Φιλίππου** (14ου αἰῶνος),

3) ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Δημητρίου (ἐρειπωμένος, 15ου αἰῶνος), 4) ὁ Ναός τῆς Ἁγίας Τριάδος (15ου αἰῶνος), 5) ὁ Ναός τοῦ Ἀρχιστρατήγου καί τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου (16ου αἰῶνος), 6) ὁ Ναός τῆς Παναγίας τῆς Μεσοχωρίτισσας (17ου αἰῶνος) καί 7) ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου (Δραπανέζη, 18ου αἰῶνος).

Ἄλλα τὰ ὡς ἄνω ἐκκλησιαστικά μνημεῖα εἶναι πολύ ἀξιόλογα, καί, δεδομένου ὅτι, ὡς ἐλέχθη, καί τὰ κτίσματα τοῦ Μέσα Βούργου ἀποτελοῦν τμήμα τοῦ Κάστρου Χώρας Κυθήρων, ἐκφράζεται διάπυρος ἡ εὐχή καί ἡ παράκλησις πρὸς τίς ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες, ἀφοῦ ἐπιταχυνθοῦν οἱ ἐργασίες ἀποκαταστάσεως τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί τῶν λοιπῶν κτισμάτων τοῦ Κάστρου, νά ἐπεκταθῇ ἡ μέριμνα καί ἡ ἐργώδης προσπάθεια διὰ τούς εἰρημένους ναούς τοῦ Μέσα Βούργου. Ἐφ' ὅσον περαιωθοῦν, σύν Θεῷ, ἐπιτυχῶς αἰ ὡς ἄνω ἐργασίαι ἀποκαταστάσεως θά ἔχωμε μίαν συστάδα ἐκκλησιαστικῶν καί μὴ ἀξιολόγων μνημείων, τὰ ὁποῖα θά ἐφελκύουν τό ἐνδιαφέρον καί τόν θαυμασμόν τῶν ἐπισκεπτῶν - προσκυνητῶν. Ἐάν δέ, μετά ταῦτα, δοθῇ ἡ προτεραιότης ἀποκαταστάσεως **εἰς τούς Ναούς τῆς Παληοχώρας, τόν νησιωτικόν μας αὐτόν Μυστρᾶν**, τότε ὁ εὐλογημένος καί Παναγιοσκέπαστος τόπος μας θά ἐξιψωθῇ καί θά ἀναβαμισθῇ ἀπό πλευρᾶς ἀρχαιολογικῶν ἐνδιαφερόντων κατά πολύ. Καί, βεβαίως, κατόπιν τούτου θά ἀναμένωμεν νά ἀκολουθήσῃ ἡ ἀποκατάστασις καί τῶν λοιπῶν ἱστο-

ρικῶν μνημείων μας, τοῦθ' ὅπερ ἐκ μέσης καρδίας εὐχόμεθα καί ἐπιδιώκομεν.

Θά ἤθελα νά κατακλείσω τά προλεγόμενα μέ θερμάς εὐχαριστίας, τόσον εἰς τήν κ. Ἑλένην Χάρου - Κορωναίου, φιλόλογον - Προϊσταμένην τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου Κυθήρων, ὅσον καί εἰς τήν κ. Μαρίναν Παπαδημητρίου, Ἀρχαιολόγον τῆς Α' Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, διά τήν πρόθυμον ἀνταπόκρισιν καί συνεργασίαν διά τήν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἡμερολογίου. Ἡ μέν πρώτη ἔθεσε εἰς τήν διάθεσίν μας τά ἱστορικά καί λοιπά στοιχεῖα διά τό Κάστρον τῆς Χώρας καί τά ἐκκλησιαστικά καί λοιπά κτίσματά του. Ἡ δέ ἄλλη συνέβαλε μέ τίς ἀρχαιολογικές της γνώσεις καί μᾶς κατέστησε γνωστές τίς γενόμενες ἐργασίες ἀποκαταστάσεως καί τίς μελλοντικές πού ἔχουν προγραμματισθῆ ἢ θά προγραμματισθοῦν νά γίνουν.

Κατακλείω μέ τήν ἔνθερμη εὐχή νά συμβάλῃ καί αὐτό τό ταπεινό ἡμερολόγιον εἰς τήν πρόοδον τῶν ἐργασιῶν ὡς οἶόν τε τάχιστα καί εἰς τήν περαιτέρω προβολήν καί ἀνάδειξιν τῶν ἱστορικῶν, πολιτιστικῶν καί ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν θησαυρῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑπτανησιακῆς νήσου μας καί τῶν εὐγενῶν καί φιλοπροόδων της κατοίκων καί συμπολιτῶν μας.

Μετ' εὐχῶν καί ἀγάπης
Ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Κυθήρων Σεραφεῖμ

Τό Ἱερό Τέμπλο τῆς Μυριδιώπισσας τοῦ Κάστρου

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

Τό Καψάλι καί ἡ Παληόχωρα ἢ ἹΑγιος Δημήτριος ἦταν οἱ μεγαλύτεροι οἰκισμοί τοῦ νησιοῦ κατά τό 14ο αἰ., ὀχυρωμένοι ἀπό παλαιότερα.

Όταν τά Κύθηρα περιῆλθαν στήν κυριαρχία τῶν φεουδαρχῶν Βενιέρων, χωρίστηκαν σέ 24 τιμάρια. Τό Καψάλι καί ἡ Παληόχωρα δέν διανεμήθηκαν, ἀλλά παρέμειναν κοινή κτήση.

Κατά τό 1364 στό Κάστρο τῆς Χώρας ἐγκαταστάθηκε Βενετός διοικητής καί Καστελάνος, τοῦ ὁποίου ἡ θητεία ἔληγε σέ 2 χρόνια.

Τό Κάστρο αὐτό εἶναι κτισμένο στό νότιο τμήμα τῶν Κυθέρων, σ' ἓνα ὕψωμα, τό ὁποῖο δεσπόζει σ' ὀλόκληρη τή γύρω περιοχὴ καί τό λιμάνι. Θεωρεῖται ἓνα ἀπό τά στρατηγικώτερα σημεῖα τοῦ νοτίου Αἰγαίου, διότι ἐλέγχει 3 πελάγη, τό Κρητικό, τό Ἰόνιο καί τό Αἰγαῖο. Γι' αὐτό δικαιολογημένα τό Κάστρο τῆς Χώρας θεωρεῖται τό «μάτι τῆς Κρήτης» καί «τό μάτι τῶν Ἑλληνικῶν θαλασσῶν». Ἀκριβῶς λόγω τῆς ἐπίκαιρης θέσης του συγκέντρωνε πάντοτε τό ἐνδιαφέρον τῶν κατακτητῶν. Ἡ φυσική ὀχυρὴ θέση καί ἡ ἄρτια ὀχυρωματική του ἀρχιτεκτονική τό ἀνέδειξαν σ' ἓνα ἀπό τά ἀξιόλογα ὀχυρά τοῦ Ν. Αἰγαίου. Οἱ περιηγητές τό περιγράφουν σάν χαρακτηριστικό δεῖγμα βενε-

τικῆς ὀχρωματικῆς τέχνης.

Τό Κάστρο τῆς Χώρας ἦταν τό διοικητικό κέντρο τοῦ νησιοῦ, τό ὁποῖο συγκέντρωνε τήν πνευματική, ἐκκλησιαστική, πολιτική καί στρατιωτική ἡγεσία τοῦ τόπου. Τό 1499 ἀποφασίστηκε ὁ ἐκσυγχρονισμός καί ἡ τελειοποίηση τῶν ὀχυρώσεων του. Ἔτσι κατά τό 1503 πῆρε τή σημερινή του μορφή. Ἀπό τό 1502 ἐγκαταστάθηκε γιά πρώτη φορά προβλεπτής. Μέχρι τότε ἦταν ἐγκατεστημένος στήν Παληόχωρα.

Οἱ περιηγητές περιγράφουν τό Κάστρο σάν ἀπόρθητο λόγω τῆς θέσης καί τῆς κατασκευῆς του, καθώς καί τοῦ ἰσχυροῦ πυροβολικοῦ, τά ὁποῖα ἀποθάρρυναν πολλές φορές τοὺς Τούρκους νά ἐπιτεθοῦν. Σέ μιά ἐποχή πού ὁ ἀνταγωνισμός Βενετῶν καί Τούρκων δημιουργοῦσε φοβερές ἐντάσεις στίς Ἑλληνικές θάλασσες, τό Κάστρο αὐτό πολλές φορές ἔσωσε τοὺς κατοίκους, οἱ ὁποῖοι κατέφυγαν σ' αὐτό. Ἀκόμα καί ὁ διαβόητος Χαϊρεντίν Βαρβαρόσα, ἀρχιναύαρχος τοῦ τουρκικοῦ στόλου, πού λεηλάτησε τήν Παληόχωρα δέν προσέβαλε τό ὀχυρό τοῦ Καψαλίου.

Τό 1715 ἐξαιτίας τοῦ Βενετουρκικοῦ πολέμου τά Κύθηρα περιῆλθαν στούς Τούρκους μέχρι τό 1718 ὅποτε ἐπεστράφησαν στή Βενετία. Τό 1797 ὁ τελευταῖος Βενετός διοικητής V. CORNARO παρέδωσε τό Κάστρο στούς Γάλλους. Τό 1798 ὁ Ρωσοτουρκικός στόλος κατέπλευσε στά Κύθηρα καί τό Κάστρο παρεδόθη

στους Ρωσοτούρκους κατόπιν πολιορκίας από την Ξηρά. Κατά τό 1800 αναχώρησε από τό Κάστρο ή μικρή ρωσική φρουρά και ακολούθησε περίοδος πολιτικής αστάθειας και άναρχίας. Στο κάστρο έκτυλίχθηκε μία φοβερή τραγωδία μέ τόν σφαγιασμό τών άρχόντων από έξαγριωμένους χωρικούς κατά τό 1800. Τό 1807 τό Κάστρο παρεδόθη στά αυτοκρατορικά στρατεύματα του Ναπολέοντα, τά όποία παρέμειναν μέχρι τό 1809, όποτε μετά από σύντομη πολιορκία παρεδόθη στους Άγγλους, οι όποιοι παρέμειναν μέχρι τό 1864, έτος της ένσωμάτωσης τών Έπτανήσων μέ την Έλλάδα.

Ἡ βενετσιάνικη στέρνα

Μετά τήν εἴσοδο τοῦ φρουρίου δυτικά βρίσκειται ἡ μεγάλη στέρνα τοῦ Κάστρου, ἔργο τοῦ 16ου αἰώνα. Ἡ κατασκευή ὀμβρίων ὑδάτων μαρτυροῦν ἐξαιρετικές τεχνικές γνώσεις. Ἡ στέρνα εἶναι θολωτή. Ἐσωτερικά σταυρωτά τοποθετημένες ἀντηρίδες βαστάζουν τά τόξα τῶν θόλων τῆς σκεπῆς. Οἱ κτιστοί τοῖχοι τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς στέρνας εἶναι ἐπιχρισμένοι μέ κονίαμα. Ἡ ὅλη κατασκευή περιβάλλεται ἀπό ἓνα τειχίο, στήν πρόσοψη τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἐντοιχισμένη ἀναμνηστική πλάκα, κατεστραμμένη ἀπό τούς Γάλλους, στήν ὁποία θά ἀναφερόταν τό ὄνομα τοῦ κατασκευαστῆ καί ἡ χρονολογία.

Ἕνας Γάλλος περιηγητής στά Κύθηρα τόν 16ο αἰώνα

Ὁ γεωγράφος τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Γαλλίας NICOLAS NICOLAY ἐπισκέφθηκε τό Κάστρο τῆς Χώρας τό 1551 καί τό περιγράφει ὡς ἐξῆς:

«Τό Κάστρο ἐξ αἰτίας τῆς θέσης καί τῆς κατασκευῆς του φαίνεται ἀπόρθητο. Εἶναι χτισμένο πάνω σέ ἓνα ψηλό καί ἀπότομο βράχο πού ἀπό τή μιᾶ πλευρά ἔχει τή θάλασσα καί ἀπό τήν ἄλλη τήν πλευρά τῆς στεριᾶς περιστοιχίζεται ἀπό ὠραῖες κοιλάδες. Διαθέτει μόνο μιᾶ πύλη πολύ ἰσχυρή πού τήν φρουροῦν εἴκοσι Ἴταλοί στρατιῶτες, οἱ ὅποιοι ἀναγκάζουν

όλους τούς εισερχόμενους, χωρίς εξαίρεση, νά αφήνουν ἐκεῖ τά ὄπλα τους».

Ἡ ἀκρόπολι τοῦ Κάστρου

Μέσα στό Κάστρο ὑπάρχει ἓνα μικρό ἐσωτερικό κάστρο, τό τελευταῖο ὄχυρό, ἡ τελευταία γραμμὴ ἀμυνας καί καταφύγιο σέ περίπτωση εἰσβολῆς στό κυρίως φρούριο. Μέσα στήν ἀκρόπολη κτίστηκε ὁ Ὁρθόδοξος Ναός τῆς Παναγίας τῆς Ὁρφανῆς, ὁ καθολικός ναός τῆς Παναγίας τῶν Λατίνων, τό Διοικητήριο (τό παλάτι), ἡ ἔδρα τοῦ Βενετοῦ προνοητῆ καί ἀργότερα τοῦ Ἑγγλοῦ τοποτηρητῆ, στρατῶνες, μία δεύτερη στέρνα καί ἓνας πύργος ἐπικοινωνιῶν, ἀλλά συγχρόνως εἶχε καί ἀμυντικό προορισμό σέ περίπτωση πολιορκίας. Στήν κορυφή τοῦ πύργου μιά καμπάνα συναγερμοῦ ἔδινε τό σύνθημα στή φρουρά καί στούς κατοίκους σέ περίπτωση κινδύνου.

ΝΑΟΙ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ

Παναγία Μυρτιδιώτισσα

Χτίστηκε περί τό 1580 ἀπό τούς Βενετούς καί ἀρχικά λειτουργοῦσε σάν καθολικός ναός ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας τῶν Λατίνων. Ἡ κινητή καί ἀκίνητη περιουσία του ἀνήκε στό δημόσιο (*jus patronato di sua sevenita*). Κατά τό τέλος τοῦ 18ου αἰ. στήν ταραγμένη περίοδο

τῆς ἀλλαγῆς τῶν κατακτητῶν, ὅταν τὰ Κύθηρα περιῆλθαν ἀπὸ τοὺς Βενετούς στοὺς Γάλλους

καί κατόπιν στοὺς Ρωσοτούρκους, ὁ ναὸς ὑπέστη σοβαρότατες ζημιές, καθὼς τὸ κάστρο ἦταν τὸ κέντρο τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὁ στόχος τοῦ κάθε ἐπίδοξου κυρίαρχου.

Περί τὸ 1680 ἡ Εἰκόνα τῆς Μυρτιδιώτισσας μετεφέρθη ἀπὸ τὰ Μυρτίδια στό Λατινικὸ ναὸ τοῦ φρουρίου γιὰ λόγους ἀσφαλείας, διότι τὰ Μυρτίδια ἦσαν ἀφύλακτη περιοχή καὶ ἐκτεθειμένα στὶς ἐπιδρομὲς τῶν πειρατῶν. Ἡ Εἰκόνα παρέμεινε στό Κάστρο μέχρι τὸ 1842, ὅποτε μετεφέρθη ὀριστικὰ στὰ Μυρτίδια.

Κατὰ τὸ 1806 ὁ Πρῦτανις τῶν Κυθῆρων Διονύσιος Ἀρβανιτάκης γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ στό θρησκευτικὸ συναίσθημα τῶν Κυθηρίων ἀπο-

φάσισε νά ἐπισκευάσει τό ναό τοῦ φρουρίου καί νά τόν ἐγκαινιάσει ὀρθόδοξο ἐπ' ὀνόματι τῆς Μυρτιδιώτισσας. Συγχρόνως ἐθέσπισαν κανονισμό λειτουργίας τοῦ ναοῦ, σύμφωνα μέ τόν ὅποιο ὁ ναός γινόταν συναδελφικός, ὅπως ἡ Ἁγία Ἄννα στή Χώρα, ἡ Κοντελετοῦ στό Λειβάδι, ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος στό Μυλοπόταμο καί ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος στόν Καραβᾶ. Οἱ ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ ἦσαν 3 καί διορίζονταν ἀπό τήν τοπική Κυβέρνηση. Ἡ συνέλευση τῶν ἀδελφῶν ἐξέλεγε τόν ἐφημέριο καί

τό ταμεῖο τῆς Ἀδελφότητος λειτουργοῦσε καί ὡς ἐνεχυροδανειστήριο. Οἱ ἐπίτροποι, πού εἶχαν τό δικαίωμα νά δανείσουν ἰδιῶτες μέ νόμιμο τόκο πρὸς ὄφελος τοῦ ναοῦ, ἦσαν οἱ Θε-

όδωρος Στάης, Ἰωάννης Καλούτσης καί Δημ. Κασιμάτης. Στή θέση τοῦ ἐφημερίου ἐκλεγόταν μόνο ὁ ἱερέας πού ἦταν μέλος τῆς ἀδελφότητας καί ἡ θητεία του διαρκοῦσε ἕνα ἔτος. Ὁ ἐφημέριος ἐξασφάλιζε ἀπό τούς Ἐπιτρόπους 2 δοχεῖα λάδι, κερι, λιβάνι καί 70 γρόσια ἐτήσιο μισθό. Ἦταν ὑποχρεωμένος νά λειτουργεῖ ὅλες τίς Κυριακές, νά τελεῖ τούς Ἐσπερινούς, ὄρθρους, ὀλονυκτίες καί νά ἱεουργεῖ στίς μεγάλες γιορτές. Ἡ ἐκλογή στήν ἐφημερία τοῦ ναοῦ ἦταν μιά ξεχωριστή τιμή γιά τόν ἐνδιαφερόμενο, δεδομένου ὅτι ὁ ναός εἶχε μεγάλη αἶγλη, ἰδιαιτέρως κατά τό διάστημα πού φιλοξενοῦσε τήν Εἰκόνα τῆς Μυρτιδιώτισσας.

Κατά τό διάστημα 1806 - 1820 ὑπηρέτησαν οἱ ἱερεῖς:

Προκόπιος Καλλονᾶς (μετέπειτα ἐπίσκοπος Κυθήρων)

Γρηγόριος Φατσέας

Δανιήλ Σαγιάνος

Εὐγένιος Μαχαιριώτης (μετέπειτα ἐπίσκοπος Κυθήρων)

Ὅταν ὀλοκληρώθηκαν οἱ ἐργασίες ἀποκατάστασης τοῦ μνημείου τό 1806, ἡ κυβέρνηση πῆρε μέτρα γιά τή μεγαλύτερη ἀσφάλεια τῆς Εἰκόνας. Πρῶτα - πρῶτα κατασκεύασαν ἕνα εἰκονοστάσι μέ κιγκλιδωτές πόρτες μέσα στό ὅποιο θά τοποθετοῦσαν τήν εἰκόνα. Αὐτό τό

εικονοστάσι τοποθετήθηκε στο ιερό βήμα και είχε 3 κλειδαριές. Τά κλειδιά κρατούσαν οί επίτροποι καί ή τοπική κυβέρνηση. 4 φορές τό χρόνο ἔβγαινε ἀπό τήν ιερή κρύπτη της: Τή Σαρακοστή, τόν 15αύγουστο, στή γιορτή της 24 Σεπτεμβρίου καί τά Χριστούγεννα. Τή Σαρακοστή ἐξετίθετο σέ λαϊκό προσκύνημα στό ναό τοῦ Κάστρου. Γιά τό Πάσχα μεταφερόταν στόν Ἐσταυρωμένο καί τή Δευτέρα τοῦ Πάσχα ἄρχιζε ἡ «γύρα» στά χωριά μας γιά 10 ἡμέρες. Κατόπιν ἐπέστρεφε πάλι στό Κάστρο. Κατά τόν 15Αύγουστο καί τά Χριστούγεννα ἐξετίθετο σέ λαϊκό προσκύνημα στό ναό τοῦ Κάστρου. Στίς 22 Σεπτεμβρίου μεταφερόταν μέ πομπή στά Μυρτίδια, ὅπου παρέμεινε μέχρι τίς 26, ὅποτε ἐπέστρεφε πάλι στό φρούριο.

Μετά τήν ἐπιστροφή τῆς Εἰκόνας τό 1842 στή Μονή τῶν Μυρτιδίων ὁ ναός ἔχασε τήν παλιά του αἶγλη καί ἐτέθη ὑπό τήν προστασία τῆς ἀδελφότητος τῆς Ἁγίας Ἄννας.

Ἡ πόρτα τοῦ ναοῦ, ἔργο τοῦ 1828, κατασκευάστηκε μέ δαπάνη τοῦ Γεωργίου Οὐαλεριανοῦ, πλούσιου ἄρχοντα ἀπό τήν Κων/πολη, ὁ ὁποῖος κατέφυγε στά Ἀγγλοκρατούμενα Κύθηρα μέ τήν κήρυξη τῆς Ἐπανάστασης.

Στή θέση τῆς Εἰκόνας πού ἐπέστρεψε στά Μυρτίδια τοποθετήθηκε ἕνα ἀντίγραφο τοῦ 1844, ἔργο τοῦ Στεφάνου Στάη.

Παναγία Ὀρφανή

Δίπλα στή Λατινική ἐκκλησία, ἐπί Ἐνετοκρατίας, ἦταν ἡ ἐκκλησία ἡ «Ρομέηκη», ἡ Παναγία ἡ Ὀρφανή. Ὑπάρχουν ὑπολείμματα 4 στρωμάτων τοιχογραφιῶν πού ἀνήκουν στό

16ο-17ο αἰ. Ὁ ναός ἦταν μετόχι τῆς μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Ἀγκαράθου Ἡρακλείου Κρήτης καί τῆ διαφέντευε ἡ οικογένεια Καλλονᾶ, ἡ ὁποία ἦταν ἐπιφανῆς οικογένεια τοῦ Ἡρακλείου, πού ἀνέδειξε ἡγουμένους, πρωτοπαπάδες, πρωτοσυγκέλλους τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, νοταρίου καί ἀρχιερεῖς. Ἀπό ἔγγραφα πού σώζονται στό Ἀρχεῖο τῶν Κυθήρων μνη-

μονεύεται ήγούμενος τής Ἀγκαράθου ὁ Μελέτιος Καλλονᾶς, ὁ ὁποῖος περί τό 1688 ἐμφανίζεται νά διεκδικεῖ στά Κύθηρα τήν ἐκκλησία τής Παναγίας τής Ὀρφανῆς στό φρούριο σύμφωνα μέ παλιά προνόμια πού τοῦ χορηγήθηκαν.

Στό ναό τής Ὀρφανῆς ἐτάφη τό 1855 ὁ ἐπίσκοπος Κυθήρων Προκόπιος Καλλονᾶς, ἐκ τῶν Κτιτόρων τοῦ ναοῦ. Στό ναό τής Ὀρφανῆς, κατά τήν ἀναχώρηση τῶν Βενετῶν ἀπό τά Κύθηρα τό 1797 καί μέχρι νά ἐπισκευασθεῖ καί νά ἐγκαινiasθεῖ ἡ διπλανή ἐκκλησία τής Μυρτιδιώτισσας, φυλάχτηκε ἡ Εἰκόνα τής Μυρτιδιώτισσας.

Παντοκράτορας

Στή σημερινή μορφή του ὁ ναός εἶναι μο-

νόκλιτος, καμαροσκεπής, με ήμικυκλική άψίδα στο ιερό. Τά παράθυρα καί τή θύρα κοσμοῦν πώρινα πλαίσια. Ὁ ναός ἦταν ἀρχικῶς μεγαλύτερος, δισυπόστατος, μέ μία δεύτερη καμάρα πρὸς νότο, ἀφιερωμένη στόν Ἅγιο Ἰωάννη τόν Πρόδρομο, ἡ ὁποία κατέρρευσε καί τά τοξωτά ἀνοίγματα, ἀπό τά ὁποία ἐπικοινωνοῦσαν τά δύο κλίτη, κλείστηκαν στά νεότερα χρόνια (ἀμισό 20οῦ αἰῶνα). Σ' αὐτό τό δεύτερο κλίτος φαίνεται ὅτι ἦταν ὁ χώρος τῶν γυναικῶν «γυναικωνίτης», τοῦ ὁποίου γίνεται μνεία στίς Πράξεις τῶν Ἐφημερίων. Στό πρῶτο ἀπό τά δύο ἀνοίγματα, ἀνάμεσα στά δύο κλίτη, σώζεται ἐντοιχισμένη ἡ ἐπιτύμβια πλάκα τοῦ Ἐπι-

σκόπου Κυθήρων Γρηγορίου Κασιμάτη (1771-1775).

Ἡ κτητορική ἐπιγραφή, πού ὑπῆρχε στό ναό, διασώθηκε ἐνσωματωμένη στήν κτητορική διαθήκη καί ἀνέφερε χρονολογία 1545. Κτήτωρ τοῦ ναοῦ ἦταν ἡ κερά-Μαρία, γυναίκα τοῦ Γιάννη Κασιμάτη καί θυγατέρα τοῦ Μάρκου Σάμιου Μαρκιανοῦ: «Καλότατη φανερώνη ἡ διαθήκη γηνάμενη στᾶς 1597 τῆς ποτέ καιρᾶ Μαρίας, γηνῆς τοῦ ποτέ Μάρκου Σάμιου Μαρκιανοῦ, ἡ ὁποία ὁμοῦ μέ τόν πατέρα της ἐκτίσανε τόν ναόν τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ εἰς τήν παρόν Φορτέτζα, ὡς καθός ὁμολογᾶ μέ τήν ἰδίαν της διαθήκην καί εἰς τό βραβῆον ὅπου ἐβρέθη στόν ναόν καμομένον εἰς τά 1545...». Ὁ ναός ἀνήκε στήν κατηγορία *jus patronato* τῆς οἰκογένειας Κασιμάτη, κτήτορες τοῦ ναοῦ μέ τό παρωνύμιο Μαρκουλάκης καί στά νεότερα χρόνια Μπολάνης.

Στά τέλη τοῦ 17ου αἰώνα ὁ ναός διευρύνθηκε κατά μῆκος καί πλάτος, σύμφωνα μέ τή διαθήκη τοῦ ἐφημέριου παπαῦ-Μανέα. Στή νότια πλευρά ἔγινε προσθήκη δυό κελλιῶν, ἐνός στά δυτικά πρὸς τό νάρθηκα καί ἐνός πρὸς τό μέρος τοῦ γυναικωνίτη, γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐφημερίων. Πιθανῶς ὁ ἴδιος ὁ παπά-Μανέας νά δημιούργησε τό δεύτερο κλίτος. Ὁμοίως ὅπως πληροφορούμεθα ἀπό τή διαθήκη του μέ προσωπικά του ἔξοδα καί πολύ κόπο εὐπρέπισε τό ναό καί ἔκανε «ἀργυροθεσία»

στis εικόνες του τέμπλου, τό όποιο σήμερα δέν σώζεται.

Ένδείξεις ύπαρξης τοιχογραφικού διακόσμου κάτω από τό επίχρισμα στό έσωτερικό του ναού είχαν έντοπιστεϊ καί χρονολογηθεϊ στόν 17ο αιώνα από τόν Π. Λαζαρίδη. Συστηματικά τοιχογραφίες αποκαλύφθηκαν τό 1966 από τόν Μ. Χατζηδάκη, στερεώθηκαν καί καθαρίστηκαν από τά νεότερα επίχρισματα. Πρόκειται για τήν παράσταση τής Δευτέρας Παρουσίας, τής Παναγίας Βρεφοκρατούσας Όδηγήτριας καί του Άρχαγγέλου Μιχαήλ, 16ου-17ου αιώνα, όλες στό βόρειο τοίχο του ναού. Άποκαλύφθηκαν ακόμη οι αποσπασματικά σωζόμενες παραστάσεις τής κόγχης του Ίεροϋ Βήματος, ή φθορά στή ζωγραφική επιφάνεια όμως δέν επιτρέπει περαιτέρω σχολιασμό.

Άγιος Ίωάννης

Πρόκειται για μονόχωρο, δρομικό, καμαροσκεπή ναό, μεταβυζαντινών χρόνων, μέ ήμικυκλική άψίδα στό Ίερό Βήμα. Οι ένδιαφέρουσες διακοσμήσεις από πωρόλιθο στά πλαίσια τών παραθύρων καί τής θύρας δείχνουν διάθεση για έπιμέλεια στis όψεις του ναού.

Ήταν ιδιόκτητος ναός καί ανήκε στήν κατηγορία *ius patronato privato*.

Ἡ παραμονή τῆς εἰκόνας στο Κάστρο

Ὅπως προαναφέραμε, κατά τήν περίοδο τῆς βενετοκρατίας, καί συγκεκριμένα περί τό

Ἡ εἰκόνα μεταφέρεται στό Φρούριο (Ἀπρίλιος 1991)

1680, η Εικόνα για λόγους ασφαλείας βρίσκεται στο Κάστρο της Χώρας και φυλάσσεται στο Λατινικό ναό του Κάστρου. Όταν κατελύθη η Βενετική κυριαρχία και τότε νησί περιήλθε στους Γάλλους, ο Έμμανουήλ Καλούτσης και ο Έμμανουήλ Μόρμορης πήραν την Εικόνα από την καθολική εκκλησία από φόβο μήπως την πάρουν μαζί τους οι Βενετοί και ανέθεσαν τη φύλαξή της στον ιερέα Μελέτιο Καλλονά, στην παρακείμενη εκκλησία της Παναγίας της Όρφανης των Καλλονάδων στο Κάστρο, μέχρις ότου εγκαινιασθεί ο καθολικός ναός σέ ὀρθόδοξο.

Ο Ναός αυτός, ως γνωστόν, κατά τό 1807, Σεπτεμβρίου 17, εγκαινιάσθη ως ὀρθόδοξος πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας τῆς Μυρτιδιώτισσας. Ο ἐπίσκοπος Κυθήρων Ἄνθιμος Λεβούνης, ὁ ὁποῖος ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια ἐξακολούθησε νὰ ἱεουργεῖ μέ τόν κληρὸν τοῦ ἐπὶ 40 ἡμέρες. Μετά τόν Μελέτιο Καλλονά τοποθετήθηκε ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τοῦ ναοῦ ἐφημέριος ὁ Δανιήλ Σαγιάνος, πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἐπισκόπου Ἄνθιμου Λεβούνη καί μετὰ τό θάνατό του ἀνέλαβε ὁ Εὐγένιος Μαχαιριώτης, μετέπειτα ἐπίσκοπος Κυθήρων, ἐπὶ ἐφημερίας τοῦ ὁποῖου ἡ Εικόνα μετεφέρθη στὰ Μυρτίδια. Ο ἱστορικός - ἐρευνητής Μανώλης Δρακάκης ἐντόπισε στό Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κυθήρων ἓνα κατάστιχο, πού περιέχει κανονισμούς τῶν Ἀρχῶν τῶν Κυθήρων κατά τὴν περίοδο (1806 - 1820), μέ

τούς οποίους απέβλεπαν στην καλύτερη λειτουργία του Ναού.

Ο Πρύτανης τῶν Κυθήρων Δ. Ἀρβανιτάκης ἐνήργησε γιά τήν μετατροπή καί τήν ἀποκατάσταση τοῦ μνημείου ἀπό τίς ζημιές πού υπέστη κατά τήν ταραγμένη περίοδο (1797 - 1806) καί κατά τό 1807 μέ τά μέλη τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου Ἰω. Κοντολέοντα καί Ἰω. Δράκο Σαγιάνο ἔλαβαν μέτρα γιά τήν ἀσφάλεια τῆς Εἰκόνας καί τά σχετικά μέ τή λατρεία. Καί πρῶτα - πρῶτα κατασκεύασαν ἓνα εἰκονοστάσι μεταλλικό μέ κιγκλιδωτές πόρτες, οἱ ὁποῖες εἶχαν τρεῖς κλειδαριές. Αὐτό τό εἰκονοστάσι κατεστράφη ἀπό τά στρατεύματα κατοχῆς στό Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ὅταν ὁ Ναός χρησιμοποιήθηκε ὡς ἀποθήκη στρατιωτικοῦ ὑλικοῦ. Ἀπ' αὐτό τό εἰκονοστάσι σήμερα σώζονται μόνο οἱ δύο πόρτες. Τά κλειδιά τοῦ εἰκονοστασίου ἀρχικά κρατοῦσε ὁ κυβερνήτης τῶν Κυθήρων, ἀργότερα ὅμως μέ τόν κανονισμό πού ψήφισε ἡ ἀδελφότητα κατά τό 1820, Αὐγούστου 26, τά κλειδιά κρατοῦσαν οἱ ἐπίτροποι τοῦ συναδελφικοῦ Ναοῦ καί ἡ τοπική κυβέρνηση. Κανείς δέν μπορούσε νά ἀνοίξει τό εἰκονοστάσι ἄν δέν ἦταν παρών τουλάχιστον ἓνας ἐπίτροπος.

Ἡ Εἰκόνα ἔβγαινε ἀπό τήν κρύπτη της 4 φορές τό χρόνο. Τήν πρώτη Παρασκευή τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς ἡ Εἰκόνα ἐξετίθετο σέ λαϊκό προσκύνημα στό Ναό τοῦ Κάστρου καί τήν Παρασκευή τῆς ἐβδομάδος τῶν Βαΐων μέ πο-

μπή ἐφέρετο στόν Ἐσταυρωμένο στή Χώρα, ὅπου παρέμενε μέχρι τή Δευτέρα τῆς Διακαινησίμου. Στή συνέχεια πραγματοποιοῦσε «τή γύρα» στά χωριά τοῦ νησιοῦ γιά δέκα μέρες καί κατόπιν ἐπέστρεφε στόν Ἐσταυρωμένο γιά ἄλλες τρεῖς ἡμέρες καί ἀπό ἐκεῖ ξανά στή θέση τῆς στό Κάστρο. Δεύτερη φορά ἔβγαινε ἀπό τήν κρύπτη τῆς κατά τόν δεκαπενταύγουστο ἐντός τῆς ἐκκλησίας τοῦ κάστρου. Τρίτη φορά κατά τόν Σεπτέμβριο στήν ἐορτή τῆς. Στίς 22 Σεπτεμβρίου μεταφερόταν μέ λιτανεῖα στά Μυρτίδια, ὅπου παρέμενε μέχρι τίς 26 τοῦ μηνός, ὅποτε πάλι μέ πομπή ἐπέστρεφε στή Χώρα, στόν Ἐσταυρωμένο καί μετά ἀπό τρεῖς ἡμέρες στό κάστρο. Τέταρτη φορά ἡ Εἰκόνα ἐξετίθετο σέ λαϊκό προσκύνημα κατά τό δωδεκάήμερο τῶν Χριστουγέννων, μέσα στό Ναό τῆς Παναγίας στό Κάστρο.

Ἄξιζει νά σημειωθεῖ ὅτι κατά τό 1806 μέ τήν ἀνακαίνιση τοῦ ναοῦ τοῦ Κάστρου καί τή μετατροπή του σέ ὀρθόδοξο, ἡ Ἀδελφότητα τοῦ ναοῦ παρήγγειλε στή Ζάκυνθο ἕνα καλλιτεχνικότατο ξυλόγλυπτο βάθρο, ἐπάνω στό ὁποῖο ἐτοποθετεῖτο ἡ Εἰκόνα μέ τό προσκυνητάρι τῆς στερεωμένο σέ εἰδικές ὑποδοχές, ὅταν τήν ἐξέθεταν σέ λαϊκό προσκύνημα. Σέ νεώτερα χρόνια τό βάθρο χωρίστηκε σέ δύο μέρη καί σήμερα τό ἕνα βρίσκεται στό Ναό τοῦ Κάστρου, ὅπου τοποθετήθηκε ἀντίγραφο τῆς

Μυρτιδιώτισσας τό 1844, ἐνῶ τό ἄλλο βρίσκεται στό Ναό τοῦ Ἐσταυρωμένου, ὅπου τοποθετεῖται ἡ Μυρτιδιώτισσα κατά τό διάστημα τῆς παραμονῆς της στη Χώρα. Στό προσκυνητάρι τοῦ Ἐσταυρωμένου, στη βάση ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή:

«Ὡκοδομήθη ἐν Ζακύνθῳ 1806, δαπάνη τῆς ἰδίας Ἀποθήκης τῆς Κυρίας Μυρτηδιώτισσας, ἐκ τῆς συνδρομῆς δέ τῶν εὐγενῶν ἐπιτηρητῶν Διμητρίου Κασιμάτη - Λόλη καί Ἰωάννου Μόρμορη καί διά τῆς σπουδῆς καί προθυμίας τοῦ πρώην ἐξοχοτάτου Πρυτάνεως Κυθήρων Ἀλλεξάνδρου Σαλλαμόν δέ Ρόσσοι Ζακυνθήου εὐλαβία μόνη παρακινηθέντος. Ἰδέα καί σχῆμα τοῦ Κωνσταντίνου εὐγενοῦς Ζ[]».

Ὅταν ἠρέμησαν οἱ θάλασσοες ἀπό τοὺς πειρατές, ἐξέλιπεν ὁ λόγος φύλαξης τῆς εἰκόνας στό φρούριο. Κατά τό 1842 ὁ Ἡγούμενος τῶν Μυρτιδίων Ἀγαθάγγελος Καλλίγερος προκάλεσε σημαντικές ἀλλαγές. Μέσα στά πλαίσια τοῦ μεγαλεπήβολου σχεδίου του γιά τήν ἀνάδειξη τοῦ προσκυνήματος καί τήν ἴδρυση τοῦ νέου ναοῦ, ἐζήτησε ἀπό τίς Ἀρχές νά ἐπαναφέρουν μονίμως τήν Εἰκόνα στόν τόπο τῆς εὐρέσεώς της. Οἱ τοπικές ἀρχές, μέ τή σύμφωνη γνώμη τῶν Ἄγγλων, ἱκανοποίησαν τό δίκαιο αἶτημα τοῦ Ἀγαθαγγέλου καί ἡ εἰκόνα ἐπανῆλθε στά Μυρτίδια.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008

1	Τ	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ Ι.ΧΡΙΣΤΟΥ. Βασιλείου τοῦ Μεγάλου
2	Τ	Σιλβέστρου Ρώμης, Σεραφεῖμ Σάρωφ, Θεαγένους ἱερ.
3	Π	Μαλαχίου τοῦ προφήτου, Γορδίου μάρτυρος
4	Π	Σύναξις τῶν 70 Ἀποστόλων, Ὀνουφρίου, Θεοκτίστου ὁσίου
5	Σ	Θεοπέμπτου, Θεωνᾶ, Συγκλητικῆς ὁσίων
6	Κ	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Δ	† Σύναξις Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου
8	Τ	Γεωργίου Χοζεβίτου, Κύρου ΚΠόλεως, Δομνίκης ὁσίας
9	Τ	Πολυεύκτου μάρτ., Εὐστρατίου ὁσίου, Παρθένας νεομ.
10	Π	† Γρηγορίου ἐπ. Νύσσης, Δομετιανοῦ, Μαρκιανοῦ
11	Π	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, Ἀγαπίου, Μάϊρος μάρτυρος
12	Σ	Τατιανῆς, Εὐθασίας, Μερτίου καὶ Πέτρου μαρτύρων
13	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ, Ἐρμούλου, Στρατονίκου μαρτύρων
14	Δ	Τῶν ἐν Σινᾶ καὶ Ραϊθῶ, Ἀγνῆς, Σάββα, Νίνας ἱσαπ.
15	Τ	Παύλου Θηβαίου καὶ Ἰωάννου Καλυβίτου ὁσίων
16	Τ	Προσκύνησις ἀλύσεως ἀπ. Πέτρου, Νικολάου νεομ.
17	Π	† Ἀντωνίου Μεγ., Γεωργίου Ἰωαννίνων, Ἀντωνίου Βεροίας
18	Π	† Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας
19	Σ	† Μάρκου Εὐγενικοῦ, Μακαρίου Αἰγ., Ἀρσενίου Κερκύρας
20	Κ	† ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ (10 ΛΕΠΡΩΝ), Εὐθυμίου Μεγάλου
21	Δ	Μαξίμου Ὁμολ., Νεοφύτου καὶ Ἀγνῆς μ., Μαξίμου Γραικοῦ
22	Τ	† Τιμοθέου ἀποστόλου, Ἀναστασίου Πέρσου
23	Τ	Κλήμεντος, Ἀγαθαγγέλου μ., Διονυσίου ἐν Ὀλύμπω
24	Π	Ξένης ὁσίας, Βαβύλα ἱερομάρτ., Νεοφύτου Ἐγκλείστου
25	Π	† Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Ἀρχιεπ. ΚΠόλεως
26	Σ	Σύναξις Οἰκογενείας Γρηγορίου Θεολόγου, Ξενοφῶντος ὁσίου
27	Κ	† ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ (ΖΑΚΧΑΙΟΥ), Ἀν. λειψ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου
28	Δ	Ἐφραίμ Σύρου, Παλλαδίου, Χάριτος μάρτυρος
29	Τ	Ἀνακομιδῆ λειψάνων Ἰγνατίου Θεοφόρου
30	Τ	† Τριῶν Ἱεραρχῶν, Βασιλείου, Γρηγορίου, Ἰωάν. Χρυσοστ.
31	Π	Κύρου καὶ Ἰωάννου Ἀναργ., Ἀρσενίου ἐν Πάρω

«Μητρόθεε Ἄνασσα Οὐρανοῦ, ὄντως Πλατυτέρα, καὶ Ἀγγέλων φωτοειδῶν, τῶν ἀκαταπαύστως, ὑμνοῦντων τήν σὴν δόξαν, Δέσποινα καὶ Κυρία, Θεομακάριστε.»

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Κολ. β' 8 - 12	Λουκ.β' 20 - 21, 40 - 52	Περιομῆς τοῦ Κυρίου Θεοφανείων
6	Τίτ. β' 11 - 14, γ' 4 - 7	Ματθ. γ' 13 - 17	Τ. Προδρόμου
7	Πράξ. ιθ' 1 - 8	Ἰωάν. α' 29 - 34	πλ. δ' / ΙΑ'
13	Ἐφεσ. δ' 7-13	Ματθ. δ' 12-17	Ἄντωνίου τοῦ Μεγάλου
17	Ἐβρ. ιγ' 17 - 21	Λουκ. σί' 17 - 23	Ἄθανασίου καὶ Κυρίλλου
18	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Ματθ. ε' 14-19	α' / Α'
20	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ιζ' 12-19	Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου
25	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Ἰωάν. ι' 9-16	β' / Β'
27	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Λουκ. ιθ' 1-10	Τριῶν Ἱεραρχῶν
30	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Ματθ. ε' 14-19	

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ν. Φαλήρου

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

1	Π	Τρύφωνος μάρτυρος, Περπετουάς μ., Ἀναστασίου Ναυπλιέως † Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ	
2	Σ		
3	Κ	† ΙΣΤ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ (ΤΑΛΑΝΤΩΝ), Τριῶν Σπετσιωτῶν Νεομαρτύρων Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Νικολάου ὁμολογητοῦ Ἀγάθης μάρτ., Θεοδοσίου ὁσ., Ἀντωνίου νεομ. Ἀθηναίου Φωτίου πατρ. ΚΠόλεως, Βουκόλου ἐπ. Σμύρνης Παρθενίου Λαμψάκου, Λουκᾶ Αἰγινήτου ἐν Στερίῳ Παπαζαχαρίου προφήτου, Θεοδώρου στρατηλάτου Σταυροφάνου μάρτ., Παγκρατίου Ταυρομενίας, Μαρκέλλου ἐπισκ.	
4	Δ		
5	Τ		
6	Τ		
7	Π		
8	Π		
9	Σ		
10	Κ		† ΙΖ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ (ΧΑΝΑΝΑΙΑΣ), Χαραλάμπους ἱερομ. Βλασίου Σεβαστείας ἱερομ., Θεοδώρας Αὐγουστής Μελετίου Ἀντ., Ἀντωνίου ἐπ. ΚΠόλεως, Χρήστου νεομ. Μαρτινιανοῦ ὁσ., Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης ἀποστ., Εὐλογίου Αὐξεντίου, Μάρωνος ὁσίου, Γεωργίου νεομ. Μυτιλήνης Πατριάρχου Ὀνησίμου ἀποστ., Εὐσεβίου ὁσίου, Ἀνθίμου Χίου Σταυροφάνου μάρτυρος, Φλαβιανοῦ ΚΠόλεως
11	Δ		
12	Τ		
13	Τ		
14	Π		
15	Π		
16	Σ		
17	Κ	† ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ (ἀρχὴ Τριωδίου), Θεοδώρου Τήρωνος Λέοντος ἐπισκ. Ρώμης, Ἀγαπητοῦ ὁμολογητοῦ Φιλοθέης Ἀθηναίας, Ἀρχίππου ἀπ., Φιλήμονος Λέοντος ἐπισκ. Κατάνης, Ἀγάθωνος Πάπα Ρώμης Πατριάρχου Τιμοθέου ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου Ἀντιοχείας, Πατριάρχου Ἀνθούσης μάρτυρος, τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μαρτύρων Σταυροφάνου † Πολυκάρπου Σμύρνης , Προτερίου, Γοργονίας ὁσίας	
18	Δ		
19	Τ		
20	Τ		
21	Π		
22	Π		
23	Σ		
24	Κ	† ΑΣΩΤΟΥ, Α΄ καὶ Β΄ εὗρεσις Τιμίας Κεφαλῆς Ἰωάννου Προδρόμου Ταρασίου ΚΠόλεως, Ρηγίνου Σκοπέλου ἱερομάρτυρος Φωτεινῆς Σαμαρείτιδος, Πορφυρίου Γάζης, Θεοκλήτου Προκοπίου Δεκαπολίτου, Στεφάνου γηροκόμου Πατριάρχου Βασιλείου ὁμολογητοῦ, Κυράνης νεομάρτυρος Πατριάρχου Κασσιανῶν ὁσίου Ῥωμαίου	
25	Δ		
26	Τ		
27	Τ		
28	Π		
29	Π		

«Ἡλίου τῆς δόξης τοῦ νοητοῦ, τῆς Δικαιοσύνης, ἀπαστράψαντος τοῖς ἐν γῆ, τοῦ πάντων Δεσπότη, Κυρίου καὶ Σωτῆρος, Μήτηρ ὑπάρχεις ὄντως, ἡ Παμμακάριστος»

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ἡμέρα μήνας	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Ἐβρ. ζ' 7 - 17	Λουκ. β' 22 - 40	Ἐπαπαντῆς Κυρίου
3	Β' Κορ. στ' 1-10	Ματθ. κε' 14-30	γ' / Γ'
10	Β' Τιμ. β' 1-10	Ματθ. ιε' 21-28	δ' / Δ'
17	Β' Τιμ. γ' 10-15	Λουκ. ιη' 10-14	πλ. α' / Ε'
24	Β' Κορ. δ' 6-15	Λουκ. ιε' 11-32	πλ. β' / ΣΤ'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἄλιμου

ΜΑΡΤΙΟΣ 2008

1	Σ	(Ψυχοσάββατον) Εὐδοκίας ὀσίμου., Μαρκέλλου καὶ Ἀντωνίνης μ.
2	Κ	† ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ. Νικολάου Πλανᾶ, Ἡσυχίου καὶ Εὐθαλίας
3	Δ	Εὐτροπίου, Κλεονίκου, Βασιλίσκου τῶν μαρτύρων
4	Τ	Γερασίου ὁσ. Ἰορδανίτου, Παύλου καὶ Ἰουλιανῆς μαρ.
5	Τ	Μάρκου ὁσ., Γεωργίου νεομ. Ραψάνης
6	Π	Ἀρκαδίου ὀσίου, τῶν ἐν Ἄμοριῳ 42 μαρτύρων
7	Π	Λαυρεντίου ὁσ. Μεγάρων, Ἐλπίδιου, Καπίτωνος, Ἐφραίμ
8	Σ	Θεοφυλάκτου Νικομηδείας, Ἐρμού ἀποστ., Παύλου ὁμολ.
9	Κ	† ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ, Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 Μαρτύρων
10	Δ	† ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ. Κοδράτου ἐν Κορίνθῳ
11	Τ	Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, Θεοδώρας Ἄρτης
12	Τ	Γρηγορίου Διαλόγ., Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου, Θεοφάνους
13	Π	Νικηφόρου ΚΠόλεως, Ποπλίου, Χριστίνης μάρτ., Ὑπομονῆς
14	Π	† Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ. Βενεδίκτου ὀσίου, Εὐσχήμενος ὁμολογ.
15	Σ	† Θαύμα κολλύβων ἁγίου Θεοδώρου, Ἀγαπίου μάρτ.
16	Κ	† Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ), Σαββίνου, Χριστοδούλου
17	Δ	† Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, Θεοσηρίκτου ὀσίου
18	Τ	Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Τροφίμου, Ἀνανίου ὀσίων
19	Τ	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτύρων
20	Π	Τῶν ἐν Ἁγίῳ Σάββα ἀναμ., Νικήτα ὁμολ., Μύρωνος νεομ.
21	Π	† Β΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ. Ἰακώβου ὁμολ., Θωμᾶ, Φιλήμονος
22	Σ	Βασιλείου ἱερομάρτ., Καλλινίκης μάρτ., Εὐθυμίου νεομ.
23	Κ	† Β΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ. (Γρηγορίου Παλαμᾶ), Νίκωνος ὁσ. καὶ 199 μαρτ.
24	Δ	Ἀρτέμονος ἱερομ., Παρθενίου Πατρ. ΚΠόλεως
25	Τ	† Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
26	Τ	† Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, Σεφάνου ὁμολ.
27	Π	Φιλητοῦ καὶ Λυδίας μαρτ., Ματρώνης τῆς ἐν Θεσσαλονίκη
28	Π	† Γ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ. Ἰλαρίωνος ὀσίου
29	Σ	Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων, Κυρίλλου διακόνου
30	Κ	† Γ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ . (Σταυροπροσκυνησεως), Εὐβούλης μαρτ.
31	Δ	Ἰπατίου Γαγγρῶν, Ἀκακίου ὁμολογητοῦ

«Τεκοῦσα ἀφράστως τόν σόν Υἱόν, τόν Παν-
τευεργέτην καὶ Σωτῆρα καὶ Λυτρωτῆν, τόν κό-
σμον λυτροῦσαι, παθῶν καὶ καχεξίας, ὡς πάν-
των ὑπερτέρα, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α' Θεσ. δ' 13-17	Λουκ. κα' 8-9, 25-27, 33-36	Ψυχοσάββατον
2	Α' Κορ. η' 8-θ' 2	Ματθ. κε' 31-46	βαρύς / Ζ'
9	Ἐβρ. ιβ' 1-10	Ματθ. στ' 14-21	πλ. δ' / Η'
15	Β' Τιμ. β' 1-10	Μάρκ. β' 23 - γ' 5	Ἁγίου Θεοδώρου
16	Ἐβρ. ια' 24-26, 32-40	Ἰωάν. α' 44-52	α' / Θ'
23	Ἐβρ. α' 10-β' 3	Μάρκ. β' 1-12	β' / Ι'
25	Ἐβρ. β' 11-18	Λουκ. α' 24-38	Εὐαγγελισμοῦ
30	Ἐβρ. δ' 14-ε' 6	Μάρκ. η' 34-θ' 1	γ' / ΙΑ'

Παναγία ἡ Μυρτιδιώτισσα στό Μητροπολιτικό Ναό Ἀθηνῶν

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2008

1	Τ	Όσιας Μαρίας Αιγυπτίας, Μακαρίου όμολογητοῦ
2	Τ	Τίτου όσ., Ἀμφιανοῦ καί Αἰδεσίου μ., Θεοδώρας παρθενομ.
3	Π	Νικήτα όσιου όμολογητοῦ, Ἰωσήφ ύμογράφου
4	Π	† Δ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ. Γεωργίου όσ. ἐν Μαλεῶ, Ζωσιμᾶ όσ.
5	Σ	Κλαυδίου, Διοδώρου μ., Θεοδώρας όσ. ἐν Θεσσαλονίκη
6	Κ	† Δ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ . (Ἰωάννου τῆς Κλίμακος), Εὐτυχίου ΚΠόλεως
7	Δ	Καλλιοπίου καί Ἀκυλίνης μαρτ., Γεωργίου όσ. Μυτιλήνης
8	Τ	Ἡρωδίωνος, Ἀγάβου, Ρούφου, Ἀσυγκρίτου, Ἐρμου ἐκ τῶν 70 ἀπ.
9	Τ	Εὐψυχίου μάρτ., Βαδίου ιερομάρτυρος
10	Π	† Ὁ Μέγας Κανών. Γρηγορίου Ε΄ ΚΠόλεως, Τερεντίου μ.
11	Π	† Ὁ ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ. Ἀντίπα Περγάμου, Ματρώνης, Τρυφαινῆς
12	Σ	Βασιλείου Παρίου, Ἀνθούσης όσ., Ἀκακίου
13	Κ	† Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ . (Μαρίας Αιγυπτίας), Σάββα ἐν Καλύμνω
14	Δ	Θωμαΐδος μάρτ., Ἀριστάρχου καί Πουδῆ ἀποστόλων
15	Τ	Κρήσκεντος μάρτ., Λεωνίδου ἐπισκ. Ἀθηνῶν
16	Τ	Λεωνίδου Τροιζήνος, Ἀγάπης, Εἰρήνης καί Χιονίας μ.
17	Π	Συμεών, Ἀγαπητοῦ, Μακαρίου Κορίνθου
18	Π	Ἀθανασίας Αἰγινήτιδος, Ἰωάννου ἐξ Ἰωαννίνων
19	Σ	† Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Ὅσ. Συμεών μονοχίτωνος
20	Κ	† ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ. Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ
21	Δ	† Μεγάλη Δευτέρα. (Ἰωσήφ τοῦ Παγκάλου), Ἰανουαρίου ιερ.
22	Τ	† Μεγάλη Τρίτη. (Τῶν Δέκα Παρθένων), Θεοδώρου Συκεώτου
23	Τ	† Μεγάλη Τετάρτη. (Τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρω), Γεωργίου μάρτ.
24	Π	† Μεγάλη Πέμπτη. (Ὁ Μυστικός Δεῖπνος), Ἐλισάβετ όσ.
25	Π	† Μεγάλη Παρασκευή. (Τά Ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου)
26	Σ	† Μέγα Σάββατον. (Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος τοῦ Κυρίου)
27	Κ	† ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου
28	Δ	† Δευτέρα Διακαινησίμου. Γεωργίου Τροπαιοφόρου
29	Τ	† Μάρκου Εὐαγγελιστοῦ. Ραφαήλ, Νικολάου, Εἰρήνης
30	Τ	Ἰακώβου ἀποστόλου, Κλήμεντος όσ., Ἀργυρῆς νεομ.

«Ρᾶνον θείοις μύροις τόν σόν λαόν, ἢ ἐν μυρτιδίοις ἀνατείλασα θαυμαστῶς, ἀγία Εἰκόνι, θαυματουργῶ καί θεία, καί δίδου τήν σήν χάριν, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ἡμέρα μήνα	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Ἐβρ. στ' 13-20	Μάρκ. θ' 17-31	δ' / Α'
13	Ἐβρ. θ' 11-14	Μάρκ. ι' 32-45	πλ.α' / Β'
19	Ἐβρ. ιβ' 28-ιγ' 8	Ἰωάν. ια' 1-45	Τοῦ Λαζάρου
20	Φιλίπ. δ' 4-9	Ἰωάν. ιβ' 1-18	Τῶν Βαίων
27	Πράξ. α' 1-8	Ἰωάν. α' 1-17	ΠΑΣΧΑ
28	Πράξ. ιβ' 1-11	Ἰωάν. ιε' 17-ιστ' 2	Γεωργίου Μεγ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τά Κύθηρα παρέμειναν κάτω από τή σημαία τοῦ Ἁγίου Μάρκου ὡς τήν κατάλυση τῆς Βενετικῆς Δημοκρατίας τό 1797, ἐκτός ἀπό ἕνα βραχύ χρονικό διάστημα τουρκικῆς κατοχῆς στά χρόνια 1715-1718.

Τό νησί κατά τή διάρκεια τῆς βενετικῆς κατοχῆς ἦταν χωρισμένο σέ πέντε διοικητικές ἐπαρχίες (disterti φ territori): Φορτέζα-Βοῦργος (Κάστρο-Χώρα), Λιβάδι, Καστρισιάνικα, Ποταμός, Μυλοπόταμος.

Ἵς τά μέσα τοῦ 16ου αἰῶνα τέσσερα ἦταν τά φρούρια στά Κύθηρα: τοῦ Ἁγίου Δημητρίου (Παλαιόχωρα), τῆς Χώρας, τοῦ Μυλοποτάμου καί τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στή θέση Κολοκυθιά.

Τό Κάστρο Χώρας Κυθήρων βρίσκεται στό νότιο τμήμα τοῦ νησιοῦ σέ κορυφογραμμῆ ὑψομέτρου 200 μ. μέ ἀπόκρημνες τίς πλαγιές τοῦ ὑψώματος. Τό Κάστρο πού σώζεται ἕως τίς μέρες μας εἶναι τῶν ἀρχῶν τοῦ 16ου αἰῶνα ὅποτε καί ἀνακατασκευάσθηκε συνολικά. Τό 1504 ὅταν τελειώνει ὁ Τουρκοβενετικός πόλεμος, χάνονται οἱ κτήσεις τῆς Μεθώνης, Κορώνης καί ἀργότερα τῆς Μονεμβασιάς (1540) καί οἱ Βενετοί ὀχυρώνουν τίς κτήσεις πού τοῦς ἀπέμειναν. Σέ αὐτή τήν ἀνακατασκευή τοποθετεῖται καί ἡ ἐπιγραφή 1503 στή δυτική κεντρική εἴσοδο τοῦ Κάστρου καθώς καί ὁ λέοντας τῆς

Βενετίας.

Τό Κάστρο Χώρας ἔχει μῆκος 200μ. καί πλάτος 80 μ., δηλαδή συνολικό ἐμβαδόν 16 στρέμματα.

Ὁ κύριος δρόμος ὁδηγεῖ ἀπό τήν δυτική εἴσοδο (φόσσα) στό ἀνατολικό τειχισμένο τμήμα περνώντας ἀπό μία μεγάλη καμάρα κάτω ἀπό τό σπίτι τοῦ Προνοητοῦ. Ἡ εἴσοδος αὐτή εἶναι καί ἡ μοναδική πρόσβαση στό ἐνδότερο τμήμα τοῦ Κάστρου. Στή ἐξωτερική πλευρά τοῦ δυτικοῦ τοίχου ἦταν ἐντοιχισμένο τό λιοντάρι τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τό ἔμβλημα τῶν Βενετῶν, τό ὁποῖο καταστράφηκε ἀπό τοὺς Γάλλους τό 1797 μαζί μέ τή Βίβλο τῶν Εὐγενῶν (Libro d Oro) καί τά οἰκόσημα.

Στό ἀνατολικό μέρος τοῦ Κάστρου ἡ δόμηση ἦταν πυκνή. Ἐκτός ἀπό τήν κατοικία τοῦ Προνοητοῦ, ὅπου σήμερα στεγάζεται τό Ἱστορικό Ἀρχεῖο, σώζονται οἱ ἐκκλησίες Παναγίας Μυρτιδιώτισσας ἢ Καστρινῆς καί Παναγίας Ὁρφανῆς, καθώς καί ἐρείπια ἄλλων κτισμάτων. Καθώς ἀνεβαίνουμε τήν κεντρική διαδρομή δεξιά ἐντοπίζουμε τήν Πυριτιδαποθήκη, κτίριο μέ τοίχους πάχους 1μ. καί σέ ἐπαφή στά ἀνατολικά ὁ Ἱερός Ναός τοῦ Χριστοῦ Παντοκράτορος, πού χρονολογεῖται τό 1545, ἀπό ἀρχειακό ἔγγραφο, μέ τοιχογραφίες σέ δύο στρώματα, 16ου καί 18ου αἰώνα. Ὁ ναός τοῦ Παντοκράτορος εἶναι κτισμένος στόν κεντρικό δρόμο τοῦ Κάστρου Χώρας, δυτικά ἀπό τό «αὐθεντι-

κό παλάτι», όπου σήμερα στεγάζεται τό Τοπικό Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κυθήρων.

Τό κτίριο πού σήμερα στεγάζει τό Ἱστορικό Ἀρχεῖο ἦταν τό Διοικητήριο, ἡ ἔδρα τοῦ Βενετοῦ Προνοητοῦ (13ος αἰ.-1797) καί ἀργότερα τοῦ Ἑλλοῦ Τοποτηρητῆ (1809-1864).

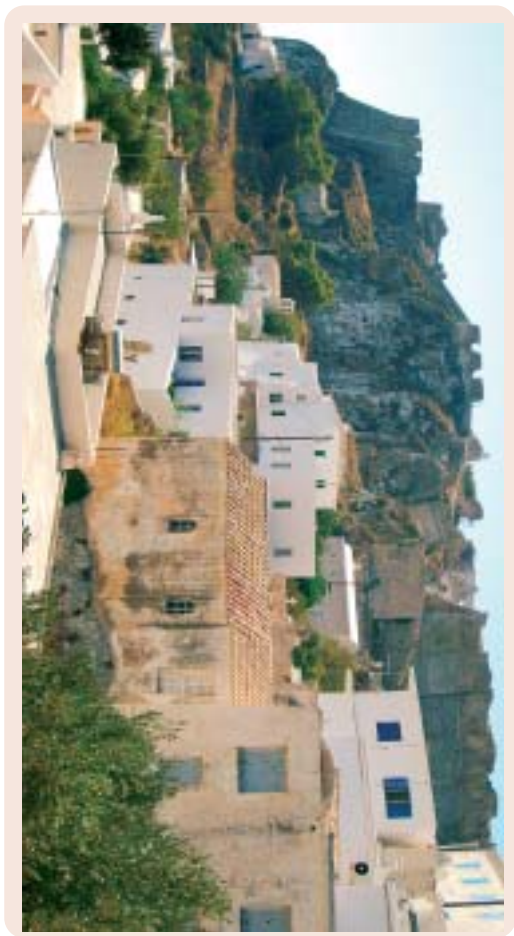
Στήν πλατεῖα τοῦ Διοικητηρίου βρίσκεται ἡ μεγάλη ἐκκλησία τοῦ 1580, πού ἀρχικά ἦταν καθολική «Ἡ Παναγία τῶν Λατίνων», ἡ ὁποία τό 1807 ἐγκαινιάστηκε ὡς ὀρθόδοξη ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας Μυρτιδιώτισσας. Στό ἐσωτερικό της φυλασσόταν ἡ εἰκόνα της γιά δύο περίπου αἰῶνες, ἐξαιτίας τοῦ φόβου τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν. Ἀπό τό 1842 ἡ εἰκόνα ἐπέστρεψε στό προσκύνημα τῶν Μυρτιδιῶν καί στό ναό τοῦ Κάστρου ἔμεινε ἕνα ἀντίγραφο τοῦ 1844.

Σ' ἐπαφή μέ τόν βόρειο τοῖχο τοῦ ναοῦ βρίσκεται ὁ ναός τῆς Παναγίας τῆς Ὀρφανῆς, κτίσμα τῆς οἰκογένειας Καλλονᾶ. Στό ναό αὐτό, ὅπως ἐλέχθη, φυλάχτηκαν ἡ εἰκόνα καί τά κειμήλια τῆς Μονῆς Ἀγκαράθου τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης ἐπί 300 χρόνια, ἀφότου ἡ Κρήτη ἔπεσε στά χέρια τῶν Τούρκων.

Στό Κάστρο ἐντοπίζονται κανόνια ἀπό τήν περίοδο τῶν Βενετῶν, τῶν Ρωσοτούρκων καί τῶν Ἑλλοῦν.

Ἀπό τό Κάστρο πέρασαν οἱ ἐξῆς κατακτητές:

Βενετοί: 13ος αἰώνας- 1797

Γάλλοι Δημοκρατικοί: 1797-1798

Ρωσσοτοῦρκοι: 1798-1800

Ἐπτάνησος Πολιτεία: 1800-1808

Ἰσχυροί: 1809-1864

Γερμανοί- Ἰταλοί: 1941-1944

Ἐξω ἀπό τό Κάστρο, στή ΒΑ πλευρά, ὑπάρχει καί δεύτερος καστρότοιχος, πού περικλείει τό Μέσα ἢ Κλειστό Βοῦργο, τό ὁποῖο ἐπικοινωνοῦσε μέ τή Φορτέτζα μέ πόρτα στό βόρειο τεῖχος τῆς πύλης.

Μέσα Βοῦργο

Τό μεσαιωνικό τεῖχος τοῦ Μέσα Βούργου καί ἡ περιοχή πού τό περικλείει, ἀποτελοῦν τμήμα τοῦ Κάστρου Χώρας Κυθήρων πού ἔχει χαρακτηριθεῖ ὡς προέχον βυζαντινό μνημεῖο.

Τό κηρυγμένο φρουριακό συγκρότημα ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα ἐκτεταμένο ἀρχαιολογικό χῶρο, πού δέν ἔχει ὑποστῆ σχεδόν καμμία μεταβολή ἀπό τά μεσαιωνικά χρόνια.

Εἰδικότερα, στήν τειχισμένη πρὸς τά βόρεια ἐπέκταση τοῦ Κάστρου Χώρας Κυθήρων πού ἀφορᾶ στό λεγόμενο Μέσα Βοῦργο τά μνημεῖα εἶναι τά ἑξῆς:

Ὁ Ἰ. Ν. Ἄγ. Γεωργίου τοῦ Καλούτζη (13ου αἰώνα), ὁ Ἰ. Ν. Ἄγ. Χρυσοστόμου καί Φιλίππου (14ου αἰώνα), ὁ ἐρειπωμένος ναός τοῦ Ἄγ. Δημητρίου (15ου αἰώνα), ὁ Ἰ. Ν. Ἄγ. Τριάδος (15ου αἰώνα), Ἰ. Ν. Ἀρχιστρατήγου καί Ἄγ. Ἀθανασί-

Κανόνια στήν πλατεία τῶν Ναῶν

ου (16ου αιώνα), ὁ Ἱ.Ν. Παναγίας Μεσοχωρίτισσας (17ου αιώνα), ὁ Ἱ. Ν. Ἁγ. Ἰωάννου Δραπανέζη (18ου αιώνα) ἀποτελοῦσαν τήν οικογενειακή ἐκκλησία (ius privato) τῶν κατοίκων τοῦ Μέσα Βούργου.

Μέ τήν αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ, κυρίως μετά τήν κατάληψη τῆς Κρήτης ἀπό τοὺς Τούρκους τό 1669, καί τήν ἄφιξη προσφύγων ἀπό ἐκεῖ, ἄρχισε καί ἡ ἐπέκταση ἀπό τό Μέσα Βοῦργο, στό λεγόμενο Βοῦργο, στά δυτικά τοῦ Κάστρου καί ἀκολουθώντας τή διαμόρφωση τοῦ ἐδάφους ἐπεκτάθηκε στή σημερινή Χώρα Κυθήρων.

Τά μνημεῖα τοῦ Βούργου εἶναι τά ἑξῆς: Ἱ. Ν. Ἁγ. Πάντων (17ου αιώνα), ὁ Ἱ. Ν. Ἁγ. Γεωργίου Λομβάρδου (17ου αιώνα), ὁ Ἱ. Ν. Ἁγ. Ἰακώβου (18ου αιώνα), Ἱ. Ν. Ἁγ. Βαρβάρας (18ου αιώνα).

Τό κτίριο τῆς Φρουρᾶς (Διοικητήριο)

Έργασίες πού πραγματοποιήθηκαν ἀπό τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ

Οἱ ἐργασίες πού πραγματοποιήθηκαν ἀπό τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ, μέ τήν ἐπίβλεψη τοῦ Ταμείου Ἀρχαιολογικῶν Πόρων καί Ἀπαλλοτριώσεων ἀφοροῦσαν στά ἑξῆς:

1. Ἀποκατάσταση τοῦ Κτιρίου Φρουρᾶς.
2. Ἀποκατάσταση τοῦ Κτιρίου τῆς Πυριτιδαποθήκης.
3. Διαμόρφωση διαδρόμων περιπάτου στή βόρεια καί νότια διαδρομή.
4. Διαμόρφωση πρόσβασης στήν πλατεῖα τῶν Ναῶν καί τή νοτιοδυτική πλατεῖα.
5. Δημιουργία χώρων ὑγιεινῆς.

6. Κατασκευή φυλακίου.

7. Ηλεκτροφωτισμός εξωτερικά και έσωτερικά.

Τό Κάστρο Χώρας Κυθήρων εντάχθηκε στο Έργο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (ΤΑΠΑ) Κάστρων Περιπλους.

Έργασίες που έχουν προγραμματιστεί και θα υλοποιηθούν από τό Υπουργείο Πολιτισμοῦ (1κ Έφορεία Βυζαντινῶν Αρχαιοτήτων) κατά τό έτος 2008:

1. Αποκατάσταση Ι.Ν. Χριστού Παντοκράτορος.

2. Δημιουργία μόνιμης Έκθεσης Οικόσημων στό Κτίριο τής Πυριτιδαποθήκης. Η Έκθεση θά φιλοξενησει Οικόσημα τής Β' φάσης Ένετοκρατίας στό Κύθηρα.

Μαΐος 2008

1	Π	Ίερεμίου προφ, Ίσιδώρας, Παναρέτου Πάφου, Εύθυμιού όσιου.
2	Π	† ΤΗΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ. Ανακομιδή λειψ. Μ. Αθανασίου
3	Σ	Τιμοθέου καί Μαύρας μ., Πέτρου Ἀργους, Ἀχμέτ νεομ.
4	Κ	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ. Νικηφόρου Ἀθωνίτου, Πελαγίας μάρτ.
5	Δ	† Ειρήνης μεγαλομάρτυρος , Εύθυμιού Μαδύτου
6	Τ	Ίώβ τοῦ πολυάθλου, Σεραφεΐμ όσιού ἐν τῷ ὄρει Δομβοῦς
7	Τ	Ἀκακίου, Κοδράτου μάρτ., Νείλου όσιου
8	Π	† Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου , Ἀρσενίου όσ. Μεγάλου
9	Π	Χριστοφόρου μεγαλομ., Ἡσαΐου προφήτου, Νικολάου
10	Σ	Σίμωνος ἀποστόλου Ζηλωτοῦ, Λαυρεντίου όσιου
11	Κ	† ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ. Κυρίλλου καί Μεθοδίου ίσαπ.
12	Δ	† ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ Γερμανοῦ, Ἐπιφανίου
13	Τ	Γλυκερίας μάρτ., Σεργίου όμολ., Εύθυμιού όσιου
14	Τ	Θεράποντος ίερομ., Ίσιδώρου ἐν Χίῳ, Μάρκου νεομ.
15	Π	Παχωμίου Μεγάλου, Ἀχιλλίου ἐπ. Λαρίσης
16	Π	Θεοδώρου ἡγιασμένου, Γεωργίου Μυτιληνης όμολ.
17	Σ	Ἀνδρονίκου καί Ἰουνίας ἀπ., Ἀθανασίου Χριστιανουπόλεως
18	Κ	† ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ. Πέτρου, Διονυσίου, Ἡρακλείου μαρτ.
19	Δ	Πατρικίου ἐπ., Ἀκακίου, Μενάνδρου, Μέμνονος μαρτ.
20	Τ	† Ανακομιδή Λειψάνων Ἀγ. Νικολάου , Θαελλαίου μ.
21	Τ	† ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Κωνσταντίνου καί Ἐλένης ίσαποστόλων
22	Π	Βασιλίσκου μάρτ., Δημητρίου καί Παύλου ἐκ Τριπόλεως
23	Π	Μιχαήλ Συνάδων, Συνεσίου Καρπασίας Κύπρου
24	Σ	Συμεών όσιου Θαυμαστορείτου, Κυριακοῦ Εὐρύχου
25	Κ	† ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΪΤΙΔΟΣ. Γ' εὕρεσις Τιμ. Κεφαλῆς Προδρόμου
26	Δ	Κάρπου καί Ἀλφαίου ἐκ τῶν 70, Ἀλεξάνδρου Δερβίση νεομ.
27	Τ	† Ἰωάννου τοῦ Ρώσου τοῦ όμολογητοῦ , Ἐλλαδίου ίερομ.
28	Τ	Εὐτυχοῦς, Ἐλικωνίδος μ., Νικήτα Χαλκηδόνος
29	Π	Θεοδοσίας μάρτ., Ἀνώνυμοι μάρτυρες Ἀλώσεως ΚΠόλεως
30	Π	Ίσαακίου, Ναταλίου μαρτ., Βαρλαάμ όσιου, Ἐμμελείας
31	Σ	Ἐρμείου μ., τῶν ἐν Ἀσκάλωνι μαρτ., Εὐσεβίου μάρτ.

«Οἱ ἔχοντες σκέπην σὴν κραταιάν, σεμνύνονται πάντες καί καυχῶνται κατὰ Θεόν, σέ ἔχοντες τείχος, καί θείαν προστασίαν, σεισμῶν πυρός καί βλάβης, διαφυλάττουσαν»

ΜΑΪΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ἩΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Ἰωάν. β' 12-22	Ζωοδόχου Πηγῆς - / Α'
4	Πράξ. ε' 12-20	Ἰωάν. κ' 19-31	
8	Α' Ἰωάν. α' 1-7	Ἰωάν. ιθ' 25-27, κα' 24-25	Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
11	Πράξ. στ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43-ιστ' 8	β' / Δ'
18	Πράξ. θ' 32-42	Ἰωάν. ε' 1-15	γ' / Ε'
21	Πράξ. κστ' 1, 12-20	Ἰωάν. ζ' 14-30	Κωνίνου καὶ Ἐλένης
25	Β' Κορ. δ' 6-15	Ἰωάν. δ' 5-42	δ' / Ζ'

Τιμία Κάρα Ἁγίου Θεοδώρου

ΙΟΥΝΙΟΣ 2008

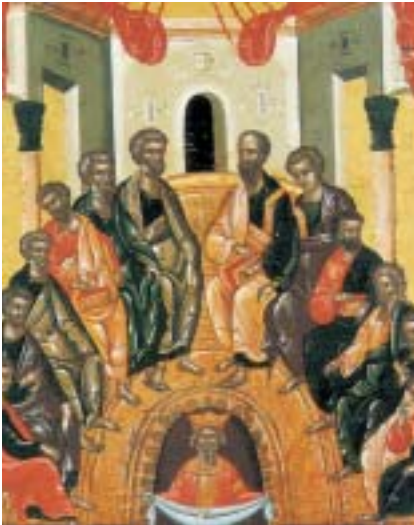
1	Κ	† ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ. Ίουστίνου φιλοσόφου και μάρτυρος
2	Δ	Νικηφόρου ΚΠόλεως, Κωνσταντίνου νεομάρτυρος
3	Τ	Λουκιλλιανού, Παύλης και τῶν σὺν αὐτοῖς
4	Τ	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ, Μητροφάνους ΚΠόλεως
5	Π	† ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ, Δωροθέου ἱερομ., Νικάνδρου
6	Π	Ίλαρίωνος ὁσ., Ἀττάλου θαυματουργοῦ
7	Σ	Θεοδότου ἱερομ. τοῦ ἐν Ἀγκύρα, Σεβαστιανῆς
8	Κ	† ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ. Ἀνακ. Λειψ. Θεοδώρου Στρατ.
9	Δ	Κυρίλλου Ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας, Ἀνανίου μάρτυρος
10	Τ	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης μαρτύρων
11	Τ	† Βαρθολομαίου, Βαρνάβα ἀποστόλων, Λουκᾶ Ἰατροῦ Ρώσου
12	Π	Ἵνουφρίου ὁσίου, Πέτρου τοῦ ἐν Ἄθῳ
13	Π	Ἀκυλίνης μάρτ., Διοδώρου μάρτ., Εὐλογίου
14	Σ	† Ψυχοσάββατον. Ἐλισσαίου προφήτου, Μεθοδίου ΚΠόλεως
15	Κ	† ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Ἀμῶς προφήτου, Ἰερωνύμου
16	Δ	† ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ. Τύχωνος Ἀμαθοῦντος
17	Τ	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ μαρτύρων
18	Τ	Λεοντίου Αἰγίνης, Θεοδοῦλου, Ὑπατίου μαρτύρων
19	Π	Ἰούδα ἀποστόλου, Παΐσιου ὁσίου Μεγάλου
20	Π	Παναγίας «Ὁδηγητρίας», Μεθοδίου Πατάρων, Νικολ. Καβάσιλα
21	Σ	Ἰουλιανοῦ μάρτ., Τερεντίου ἐπ. Ἰκονίου, Νικήτα νεομ.
22	Κ	† Α΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ. Εὐσεβίου Σαμοσάτων
23	Δ	Ἀγριππίνης, Ἀριστοκλέους, Δημητριανοῦ, Ἀθανασίου
24	Τ	† Γενέθλιον Τιμ. Προδρόμου, Ἀθανασίου Παρίου
25	Τ	Φεβρωνίας ὁσιμ., Ὁρεντίου μ., Διονυσίου ὁσ.
26	Π	Δαβίδ Θεσσαλονίκης τοῦ Δενδρίτου, Ἰωάννου Γοθθίας
27	Π	Σαμφῶν ξεν., Ἰωάννας καὶ Μαρίας μυροφόρων
28	Σ	Ἀνακομιδῆ λειψ. Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων
29	Κ	† Β΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Πέτρου καὶ Παύλου Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων
30	Δ	† Σύναξις τῶν ἁγίων ἐνδόξων 12 Ἀποστόλων

«Θεράπευσον Κόρη σούς ὑμνητάς, ψυχῶν τε τὰς νόσους, καὶ σωμάτων τὰς χαλεπὰς, καὶ ἴασαι Μητερ, κακῶν καὶ ἀσθενείας, δεινῶν ἀρρωστημάτων, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΙΟΥΝΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Πράξ. ιστ' 16-34	Ἰωάν. θ' 1-38	πλ. α' / Η'
4	Πράξ. ιη' 22-28	Ἰωάν. ιβ' 36-47	Ἀποδόσεως τοῦ Πάσχα
5	Πράξ. α' 1-12	Λουκ. κδ' 36-53	Τῆς Ἀναλήψεως
8	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	Λουκ. ιζ' 1-13,	πλ. β' / Γ'
14	Α' Θεσ. δ' 13-17	Ἰωάν. κα' 14-25	Ψυχοσάββατον
15	Πράξ. β' 1-11	Ἰωάν. ζ' 37-52, η' 12	Τῆς Πεντηκοστῆς
16	Ἐφες. ε' 8-19	Ματθ. ιη' 10-20	Τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
22	Ἐβρ. ια' 33-ιβ' 2	Ματθ. ι' 32-33, 37-38 ιβ' 27-30	πλ. δ' / Α'
29	Β' Κορ. ια' 21-ιβ' 9	Ματθ. ιστ' 13-19	α' / Β'
30	Α' Κορ. δ' 9-16	Ματθ. θ' 36- ι' 1-8	Ἁγίων Ἀποστόλων

ΙΟΥΛΙΟΣ 2008

1	Τ	† Κοσμά και Δαμιανού των Ἀναργύρων
2	Τ	† Κατάθεσις ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου
3	Π	Ἰακίνθου καὶ Θεοδότῃς μαρτ., Ἀνατολίου ΚΠόλεως
4	Π	Ἀνδρέου Κρήτης, Μιχαὴλ Χωνιάτη, Λουκίας μάρτυρος
5	Σ	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ καὶ Λαμπαδοῦ ὁσίων, Σεργίου
6	Κ	† Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ. Σισῶη μεγάλη, Φιλήμονος, Ὀνησίμου, Ἀρχίππου
7	Δ	Κυριακῆς μεγαλομάρτ., Θωμᾶ ὁσίου τοῦ ἐν Μαλεῶ
8	Τ	Προκοπίου μεγαλομ., Θεοφίλου ἐκ Ζίχνης, Ἀναστασίου νεομ.
9	Τ	Παγκρατίου Ταυρομενίου, Διονυσίου Ρήτορος καὶ Μητροφάνους, Μιχαὴλ νεομ.
10	Π	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μαρτύρων, Γρηγορίου ἐπ. Ἄσσου
11	Π	† Εὐφημίας μεγαλομ., Ὀλγας ἰσαποστόλου Ρώσων
12	Σ	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτ., Βερονίκης αἱμορροούσης
13	Κ	† ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' Οἰκ. Συνόδου. Σύναξις Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ
14	Δ	Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Ἀκύλα ἀποστόλου
15	Τ	Κηρύκου, Ἰουλίττης μ., Βλαδιμήρου ἰσαποστόλου
16	Τ	Ἀθηνογένους ἱερομ., Φαύστου μάρτυρος
17	Π	† Μαρίνης μεγαλομάρτυρος, Βερονίκης, Σπεράτου μ.
18	Π	Αἰμιλιανοῦ μάρτυρος, Ἰακίνθου, Παμβῶ, Δασίου μάρτ.
19	Σ	Μακρίνης ὁσίας, Δίου ὁσίου, Θεοδώρου Ἐδέσσης
20	Κ	† Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ. Προφήτου Ἠλιοῦ τοῦ Θεοβίτου
21	Δ	Ἰωάννου ὁσίου, Συμεών τοῦ διὰ Χριστόν σαλοῦ
22	Τ	† Μαρίας Μαγδαληνῆς, Μαρκέλλης Χιοπολίτιδος
23	Τ	Ἰεζεκιὴλ προφήτου, Φωκᾶ Σινώπης, Πελαγίας ὁσ. ἐν Τήνῳ
24	Π	Χριστίνης μεγαλομ., Ἀθηναγόρου ὁμολ., Θεοφίλου Ζακυνθίου
25	Π	† Κοίμησις ἀγίας Ἄννης, Ὀλυμπιάδος, Εὐπραξίας ὁσ.
26	Σ	† Παρασκευῆς ὁσιομάρτυρος, Ἐρμολάου ἱερομ.
27	Κ	† ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ. Παντελεήμονος ἰαματικοῦ
28	Δ	Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος καὶ Παρμενᾶ διακόνων
29	Τ	Καλλινίκου μ., Θεοδότῃς καὶ τέκνων
30	Τ	† Σύναξις Αἰγινητῶν Ἀγίων, Σίλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος
31	Π	Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, Εὐδοκίμου δικαίου

«Ἐκ πάσης ἀνάγκης καὶ πειρασμῶν, χαλεπῶν
κινδύνων ἐπηρείας τοῦ πονηροῦ, ρῦσαι νεο-
λαίαν, δεινῶς κλονιζομένην, καὶ δοκιμαζομέ-
νην, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΙΟΥΛΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α΄ Κορ. ιβ΄ 27-ιγ΄ 8	Ματθ. ι΄ 1, 5-8	Ἁγίων Ἐναργύρων
6	Ρωμ. ε΄ 1-10	Ματθ. στ΄ 22-33	β΄ / Γ΄
13	Τίτ. γ΄ 8-15	Ματθ. ε΄ 14-19	γ΄ / Δ΄
20	Ἰακ. ε΄ 10-20	Ματθ. η΄ 28- θ΄ 1	δ΄ / Ε΄
26	Γαλ. γ΄ 23-δ΄ 5	Μάρκ. ε΄ 24-34	Παρασκευῆς ὁσιομάρτυρος
27	Β΄ Τιμ. β΄ 1-10	Ματθ. θ΄ 1-8	πλ. α΄ / Στ΄

Ἡ Ἁγία Ὁσιομάρτυς Ἐλέσα

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2008

1	Π	† ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, ΟΣΙΟΜ. ΕΛΕΣΗΣ ΚΥΘΗΡΩΝ, 7 Μακκαβαίων
2	Σ	Ἀνακομιδή λειψ. Στεφάνου πρωτομ., Θεοδώρου νεομ.
3	Κ	† Ζ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ. Σαλώμης μάρτ., Δαλματίου, Ἰσαακίου καί Φαύστου ὁσ.
4	Δ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδων, Εὐδοκίας ὀσιομάρτυρος
5	Τ	Εὐσιγνίου, Νόννης, Εὐγενίου Αἰτωλοῦ
6	Τ	† Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
7	Π	Θεοδοσίου νέου, Δομετίου, Νικάνορος ὀσίου
8	Π	Αἰμιλιανοῦ Κυζικίου, Μύρωνος Κρήτης
9	Σ	Μαθθίου ἀποστόλου, Μαρίας Πατρικίας, Κωνσταντίνου
10	Κ	† Η' ΜΑΤΘΑΙΟΥ. Λαυρεντίου διακόνου, Ἴππολύτου
11	Δ	Εὐπλου διακόνου, Νήφωνος πατριάρχου ΚΠόλεως
12	Τ	Φωτίου καί Ἀνικήτου, Παμφίλου καί Καπίτωνος μάρτ.
13	Τ	Μαξίμου ὁμολ., Εὐδοκίας βασιλίσσης, Δωροθέου
14	Π	Μιχαίου Προφήτου, Μαρκέλλου ἱερομάρτ.
15	Π	† Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Σ	† Ἀγίου Μανδηλίου, Τιμοθέου Εὐρίπου, Γερασίμου Κεφαλληνίας
17	Κ	† Θ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ. Μύρωνος Ἱερομ., Παύλου καί Ἰουλιανῆς
18	Δ	Φλώρου, Λαύρου μάρτ., Ἀρσενίου τοῦ ἐν Πάρῳ
19	Τ	Ἀνδρέου στρατηλάτου, Εὐτυχιανοῦ μάρτυρος
20	Τ	Σαμουήλ Προφήτου, Λουκίου μάρτυρος
21	Π	Θαδδαίου ἀποστόλου, Βάσσης μάρτυρος
22	Π	Ἀγαθονίκου μάρτυρος, Ἀνθούσης μάρτυρος
23	Σ	† Ἀπόδοσις Κοιμήσεως Θεοτόκου, Εἰρηναίου ἱερομάρτ.
24	Κ	† Ι' ΜΑΤΘΑΙΟΥ. Διονυσίου Ἀρχιεπ. Αἰγίνης, Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ
25	Δ	† Βαρθολομαίου καί Τίτου ἀποστόλων
26	Τ	Ἀδριανοῦ καί Ναταλίας, Ἰώασαφ ὀσίου
27	Τ	† Φανουρίου νεοφ. , Ποιμένος ὀσίου, Ἀνθούσης μάρτ.
28	Π	Μωϋσέως Αἰθίοπος, Διομήδους καί Λαυρεντίου
29	Π	† Ἀποτομή Κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου
30	Σ	† Ἀλεξάνδρου, Παύλου, Ἰωάννου πατρ. ΚΠόλεως
31	Κ	† Κατάθεσις τιμίας Ζώνης Ὑπεραγίας Θεοτόκου

«Ἐξελε τούς νέους Μῆτερ Θεοῦ, παθῶν καί κινδύνων πολυτρόπων παντοδαπῶν, κράτουν τήν πίστιν, τά ἦθη καί τό σέβας, θεία κληρονομία, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ἩΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Ρωμ. ιε' 1-7	Ματθ. θ' 27-35	πλ. β' / Ζ'
6	Β' Πέτρ. α' 10-19	Ματθ. ιζ' 1-9	Μεταμορφ. τοῦ Σωτῆρος
10	Α' Κορ. α' 10-17	Ματθ. ιδ' 14-22	βαρύς / Η'
15	Φιλίπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Κοιμήσεως Θεοτόκου
17	Α' Κορ. γ' 9-17	Ματθ. ιδ' 22-34	πλ. δ' / Θ'
23	Φιλίπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἄποδ. Κοιμήσεως Θεοτόκου
24	Α' Κορ. δ' 9-16	Ματθ. ιζ' 14-23	α' / Ι'
29	Πράξ. ιγ' 25-32	Μάρκ. στ' 14-30	Ἄποτομῆς κεφ. Προδρόμου
31	Ἐβρ. θ' 1-7	Ματθ. ιη' 23-35	β' / ΙΑ'

Ἁγία Μόνη (Παναγία)

**ΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ
ΜΕΤΑΚΟΜΙΔΗΣ - ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΙΚΟΝΟΣ
ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΗΣ ΑΠΟ
ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΧΩΡΑΣ ΕΙΣ ΤΑ ΜΥΡΤΙΔΙΑ**

Λόγω τῶν συχνῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν οἱ εὐσεβεῖς Κυθῆριοι πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν μετέφερον τὴν σεπτὴν τῆς Μυρτιδιωτίσσης Εἰκόνα ἐκ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεως Αὐτῆς εἰς τὸν ἐν τῷ Φρουρίῳ τῆς Πρωτευούσης ἐπ' ὀνόματι τῆς Μυρτιδιωτίσσης Ναόν, ἔνθα κατεσκεύασαν δεξιὰ τοῦ Ἁγίου Βήματος κιγκλιδόφρακτον ἀσφαλὲς Εἰκονοστάσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐτοποθέτησαν αὐτήν.

Ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Φρουρίου Κυθήρων παρέμεινεν ἡ πάνσεπτος τῆς Μυρτιδιωτίσσης Εἰκὼν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐνετοκρατίας, ὅποτε ἐκεῖ μετεφέρθη, μέχρι τοῦ ἔτους 1841, ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ Κύθηρα, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ Ἑπτάνησος διετέλουν ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν Προστασίαν.

Διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ τὴν μόνιμον παραμονὴν τῆς ἱερᾶς Εἰκόνας ἐν Μυρτιδίῳ ἐξεδόθη Διάταγμα τῆς ἐν Κερκύρα ἐδρευούσης Γερουσίας τῆς Ἰονίου Πολιτείας, σῶζεται δὲ καὶ εἰς Βιβλίον Πρωτοκόλλου τοῦ Ἀρχιεπιφυλακείου Κυθήρων περίληψις ἐγγράφου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7 Μαΐου 1841, διὰ τοῦ ὁποίου γνωστοποιεῖται εἰς τὸν τότε ἡγούμενον Μυρτιδίων ἀείμνηστον

Ἄγαθάγγελον Καλλίγερον, ὅτι ἐνεκρίθη ἡ αἴτησις του, τὴν ὁποῖαν θείῳ κινούμενος πνεύματι ὑπέβαλεν εἰς τὸν Ὑπαρχον τῆς Νήσου καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐζήτηι τὴν ἀπόδοσιν τῆς σεπτῆς Εἰκόνας.

Τό κείμενον τῆς περιλήψεως ταύτης, τηρουμένης τῆς (ἀν)ὀρθογραφίας, ἔχει ὡς ἐξῆς:

«ALLI ABBATI DI MIRTIDIA 7 MAGGIO 1841.

» Εἶμαι ἐπιφορτισμένος παρὰ τοῦ Ὑπεροχοτάτου Ὑπάρχου, νὰ σοῦ κάμω γνωστόν, ὅτι ἡ Τοπικὴ Διοίκησις εὐηρεστήθη νὰ εἰσακούσῃ τὴν αἴτησίν σου, διὸ ἐδιόρισεν ὅτι ἡ Ἑκὼν τῆς Ὑπεραγίας Μυρτιδιωτήσης νὰ μεταφερθῇ εἰς τό Μοναστήριον τῶν Μυρτιδίων κατὰ τὴν ζήτησίν σου, καὶ περὶ τούτου ἀνήγγειλε τὰ δέοντα πρὸς τὸν Πανιερότατον Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Νήσου, καὶ πρὸς τοὺς Ἐπιτρόπους τῆς Μονῆς τῆς αὐτῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ μένω».

Ἡ περίληψις αὕτη δὲν φέρει ὑπογραφήν ἰδιαιτέρως, ἕτερα ὅμως ἔγγραφα διασωθέντα καὶ μετὰ τοῦ ἀνωτέρω εἰς τὸ αὐτό βιβλίον πρωτοκολληθέντα, ἐπὶ συναφῶν δὲ θεμάτων ἀσχολούμενα φέρουσι τὴν ὑπογραφήν:

«EM. A. CONTOLEON SEG. DELLA RIGA»

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς μεταφορᾶς τῆς ἱερᾶς Εἰκόνας ἐκ τοῦ Φρουρίου Κυθήρων εἰς τὸ σεπτὸν τῶν Μυρτιδίων Καθίδρυμα ὑπάρχει καὶ ἄλλοθεν ἱστορικὴ μαρτυρία, περιεχομένη εἰς παλαιὸν ἔγγραφον διαλαμβάνον κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν πάντα τοὺς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1570

μέχρι τοῦ ἔτους 1892 διατελέσαντας Ἀρχιεπισκόπους Κυθήρων μετά τινων βιογραφικῶν περιένος ἐκάστου σημειώσεων. Τὸ ἐν λόγῳ ἔγγραφον εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ συγγραφέως τοῦ παρόντος βιβλίου εὐγενῶς παραχωρηθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ ἐξαδέλφου κυρίου Σπυρίδωνος Λογοθέτη.

Ἐκ τοῦ ἔγγραφου τούτου πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ πάνσεπτος τῆς Μυρτιδιωτίσσης Εἰκῶν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, παρέμεινεν ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Φρουρίου ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἑνετοκρατίας μέχρι τῶν χρόνων κατὰ τοὺς ὁποίους ἀρχιεράτευεν ἐν Κυθήροις ὁ ἀοίδιμος Προκόπιος ὁ Καλλονᾶς. Οὗτος ἐχειροτονήθη Ἀρχιεπίσκοπος Κυθήρων ἐν Κερκύρα κατὰ τὸ ἔτος 1824, ἐποίησε τὴν τῶν Κυθήρων Ἐκκλησίαν ἐπὶ 31 συνεχῆ ἔτη, ἐτελεύτησε δὲ εἰς ἡλικίαν 71 ἐτῶν τὴν 1ην Νοεμβρίου 1855, ταφείς ἐντὸς τοῦ ἐν τῷ Φρουρίῳ Κυθήρων παρεκκλησίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Ὁρφανῆς. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀρχιερατείας του μετεφέρθη ἡ ἱερὰ Εἰκῶν εἰς Μυρτίδια, ἔνθα ἔκτοτε μονίμως παραμένει.

Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι τὴν εἰς Μυρτίδια μεταφορὰν τῆς σεβασμίας Εἰκόνος ἠθέλησε καὶ Αὐτὴ Αὐτὴ ἡ Θεοτόκος, ἐμφανισθεῖσα ἐπανειλημμένως καθ' ὕπνους ὡς μελανειμονοῦσα σεβασμία γυνὴ εἰς τὸν ἐφημέριον τοῦ ἐν τῷ Φρουρίῳ Ναοῦ αὐτῆς καὶ διατάξασα τὴν ἄμεσον μεταφορὰν τῆς ἱερᾶς αὐτῆς Εἰκόνος εἰς Μυρτίδια, ἀπειλήσασα δὲ ἐν περιπτώσει μὴ συμμορφώσε-

ως πρὸς τὴν διαταγὴν αὐτῆς, ὅτι θὰ ἀπέσυρε τὴν Χάριν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Εἰκόνοσ καὶ θὰ περιώριζεν αὐτὴν μόνον εἰς τὸν τόπον τῆς εὐρέσεως, ἔστω καὶ ἄνευ τῆς Εἰκόνοσ. Εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι ἢ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θαυμαστῶς ἀποκαλυφθεῖσα τῆς Θεομήτορος θέλησις συνετέλεσε πολὺ περισσότερον ἢ αἱ ἐνέργειαι, αἱ αἰτήσεις καὶ ἀναφοραὶ τοῦ μακαρίου ἡγουμένου εἰς τὴν μεταφορὰν τῆς Εἰκόνοσ καὶ τὴν ἀπόδοσιν Αὐτῆς εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Μυρτιδίων Καθίδρυμα, κατενίκησε δὲ καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῆς Πρωτευούσης καὶ τοῦ Φρουρίου ἀντίδρασιν, φυσικὴν ἄλλως τε, ἀφοῦ διὰ τῆς ἀποδόσεως τοιοῦτου θειοτάτου καὶ πολυτιμοτάτου θησαυροῦ θὰ ἐστεροῦντο οὗτοι.

Σχετικὸν πρὸς τὴν τοιαύτην μεταφορὰν εἶναι καὶ τὸ κάτωθι ἔγγραφον κατ' ἐπίσημον μετὰφρασιν τοῦ πρὸς μητρὸς πάππου τοῦ συγγραφέως τοῦ παρόντος βιβλίου ἀειμνήστου Γεωργίου Λεβούνη Συμβολαιογράφου Κυθῆρων καὶ κατόχου τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης, ὑπάρχον νῦν ἐν τοῖς Ἀρχείοις τοῦ Εἰρηνοδικείου Κυθῆρων:

Μετάφρασις ἐκ τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης τῆς ἀπὸ 17 Ὀκτωβρίου 1842 πράξεως τοῦ ἐπὶ τῆς Θρησκείας Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τῶν Κυθῆρων, γενομένης συνεπείᾳ σημερινῆς πράξεως τοῦ Εἰρηνοδίκου Κυθῆρων, ὑπ' ἐμοῦ ὀρκισθέντος προηγουμένως πρὸς τοῦτο.

Πρὸς τὸν Αἰδεσιμώτατον Κύριον Ἀγαθάγγελον

Καλλίγερον

Ἡγούμενον Μυρτιδίων.

Τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον ἐπὶ τῆς Θρησκείας
Κύθηρα, τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1842

Τὸ εὐγενὲς Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον πρὸς
ἐκτέλεσιν τῆς πράξεώς του ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου
1841, ἐπικυρωθείσης ἀπὸ τὴν Ἐκλαμπροτάτην
Γερουσίαν τὴν 19 Ἰανουαρίου 1842, διέταξε τὰ
ἐπόμενα δι' ἐπὶ τούτῳ πράξεώς του ἀπὸ 12 τρέ-
χοντος.

1) Ὅτι ἡ ἱερὰ Εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτό-
κου Μυρτιδιωτίσσης μεθ' ὄλων τῶν κοσμημάτων
τά ὁποῖα τῇ ἀνήκουν, τεθήσεται διαρκῶς ἐν τῇ
Μονῇ τῶν Μυρτιδίων, ἔνθα τώρα εὐρίσκεται.

2) Ὅτι δέον νὰ ἀρθῇ ὀριστικῶς ἐκ τοῦ Ναοῦ
τοῦ Φρουρίου τούτου, ἔνθα εὐρίσκεται, καὶ νὰ
μεταφερθῇ εἰς τὴν Μονὴν εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκε,
κοσμήματα δὲ ταύτης θεωροῦνται μόνον τὰ ἐπ'
αὐτῆς πολύτιμα προσηρητημένα εἶδη, ὅσα
ὑπῆρχον ἐπ' αὐτῆς ἀρχικῶς, ὡσάκις μετεφέρε-
το ἐκ τοῦ Φρουρίου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν
Ναὸν καὶ ἀλλαχοῦ.

3) Κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἥτοι
τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς Τεσσαρακοστῆς τῆς
Ἁγίας Ἀναστάσεως, ἡ Εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας
Θεοτόκου Μυρτιδιωτίσσης, θέλει φέρεσθαι ἐν
λιτανείᾳ ἀπὸ τὴν Μονὴν αὐτῆς εἰς ταύτην τὴν
πόλιν ἐτησίως καὶ θέλει διατηρεῖσθαι εἰς τὸν
Ναὸν τῆς Ἁγίας Ἄννης, χάριν λατρείας τοῖς
Χριστιανοῖς, μέχρι τῆς Παρασκευῆς μετὰ με-

σημβρίαν τῆς ἑβδομάδος τῶν Βαΐων, καθ' ἣν ἡμέραν μεθ' ὅλης τῆς ἐπισημότητος καὶ ἐν λιτανείᾳ θέλει φέρεσθαι εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν ταύτης τῆς Πόλεως.

4) Κατὰ τὴν πρώτην δὲ Δευτέραν τοῦ Πάσχα μετὰ μεσημβρίαν θέλει ἐκ νέου τελεῖται λιτανεία τῆς ἱερᾶς Εἰκόνας, μεταφερομένης ἐκ τοῦ Ναοῦ τῆς Μητροπόλεως εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἵνα ἀπονεύμῃ τὰς εὐλογίας τῆς, ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅτι τὴν ὀγδόην ἡμέραν νὰ λάβῃ πέρας ἡ λιτανεία, καὶ νὰ τοποθετηθῇ ἐκ νέου ἡ ἁγία Εἰκὼν εἰς τὴν Μονὴν αὐτῆς.

5) Ὁ Καθηγούμενος τῆς τῶν Μυρτιδίων Μονῆς ὀφείλει ν' ἀναπληροῖ εἰς τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην, ὅπως ἡ Ἁγία Εἰκὼν μεγαλοπρεπῶς φωταγωγῆται ἐκ κηροῦ καὶ ἐλαίου, καθ' ὃν χρόνον θὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν Πόλιν, δικαιούμενος ἀφ' ἑτέρου ν' ἀπολαμβάνῃ, ἵνα διατηρῶνται πρὸς χρῆσιν καὶ ὠφέλειαν τῆς Ἐκκλησίας ὅλα τὰ ἀναθήματα (ἀφιερώματα), τὰ ὁποῖα πρὸς τὴν ἰδίαν Εἰκόνα προσενεχθήσονται εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν· ἐν τῷ προκειμένῳ δὲ ὁ ἡγούμενος θέλει συνεννοηθῇ μετὰ τῶν Ἐπιτρόπων τῆς εἰρημένης Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ μετὰ τῶν κτητόρων τοῦ Ναοῦ τῆς Μητροπόλεως τοὺς ἐπὶ τοῦ προκειμένου τούτου καταλληλοτέρους συνεννοήσεως ὄρους.

6) Τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον ἐπὶ τῆς Θρησκείας, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκτελέσῃ τὴν παροῦσαν

πραΐν, γνωστοποιουῖν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἡγου-
μενον Μυρτιδίων καὶ εἰς τοὺς Ἐπιτρόπους τοῦ
Ναοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Μυρτιδιωτί-
σης, κειμένου εἰς τὸ Φρούριον τῶν Κυθήρων,
θέλει καταρτίσῃ κατάλογον κατατεθησόμενον
ἐν πρωτοτύπῳ εἰς τὸ Ἀρχεῖον του, περιέχοντα
πάντα τὰ πολύτιμα εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον, τὰ
ἀνήκοντα εἰς τὴν Εἰκόνα, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη,
εἰς τὸν ὁποῖον κατάλογον, ὑπογεγραμμένον
παρὰ τοῦ ἡγουμένου τῶν Μυρτιδίων θὰ ὁμολο-
γεῖται, ὅτι οὗτος παρέλαβε παρὰ τῶν Ἐπιτρό-
πων τοῦ Ναοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, κειμέ-
νου εἰς τὸ Φρούριον τοῦτο, οὗτοι δὲ ὅτι παρέ-
δωκαν τὰ ἀντικείμενα τὰ σημειούμενα εἰς τὸν
εἰρημένον κατάλογον, ἐπίσημον ἀντίγραφον
τοῦ ὁποίου, οὕτω πως ὑπογεγραμμένον καὶ
ἀντιπαραβεβλημένον σταλήσεται ἀμέσως ἀπὸ
τὸ ἀνωτέρω Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον πρὸς τὴν
Ἐγχώριον Κυβέρνησιν πρὸς γνῶσιν της.

Μετὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς γνωστοποίησιν τοιαύ-
της πράξεως πρὸς γνῶσιν καὶ συμμόρφωσιν
σας ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου, παρακαλεῖσθε
νὰ ἐμφανισθῆτε εἰς τὸ Ἀρχεῖον του τὴν προ-
σεχῆ Δευτέραν 24 τρέχοντος διὰ τὴν ὀφειλο-
μένην ἐκτέλεσιν τῆς ἰδίας πράξεως, καθ' ὅσον
ἡμᾶς ἀφορᾷ καὶ ὑποσημειοῦμαι μεθ' ὅλου τοῦ
σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως.

Ὑπογραφή Δ. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ ἐπὶ τῆς Θρησκείας

Ὅ,τι ἀκριβῆς μετάφρασις

Ὁ Μεταφραστὴς ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΛΕΒΟΥΝΗΣ

Παρακατετέθη παρὰ τοῦ ἰδίου μεταφραστοῦ ἐν τῷ Εἰρηνοδικειακῷ Καταστήματι.

Ἐν Κυθήροις αὐθημερόν.

Ὁ Μεταφραστής Γ. Μ. ΛΕΒΟΥΝΗΣ

Ὁ Εἰρηνοδικειακὸς Γραμματεὺς Κυθήρων

Δ. ΚΟΥΡΜΠΕΛΗΣ

Ὁ Ὑπογραμματεὺς ΙΩ. ΡΟΔΙΤΗΣ

ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΤΗΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΗΣ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΣΕΠΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΣ ΕΝ Τῷ ΝΑῶ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ ΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ

Καθ' ὄν ἔτι χρόνον ἢ πάνσεπτος τῆς Μυρτιδιώτισσης Εἰκὼν εὐρίσκετο ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Φρουρίου Κυθήρων, πλὴν τοῦ ἤδη ἀναγραφέντος θαύματος τῆς διασώσεως τοῦ ἀργυροῦ περιβλήματος ἐκ τῶν πειρατικῶν χειρῶν, καὶ πλεῖστα ἕτερα θαύματα ἔλαβον χώραν, ἐξ ὧν καταχωρίζομεν ἐνταῦθα τὰ σπουδαιότερα.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΟΒΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΝΩΛΗΣ ΕΚ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ

Κατὰ τινα νύκτα τοῦ ἔτους 1816, ὅτε εὐρίσκετο ἔτι ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Φρουρίου ἡ ἱερὰ τῆς

Μυρτιδιωτίσεως Εικῶν, ὁ ἔξωθι τοῦ Ναοῦ φρουρῶν Ἕλληνας σκοπὸς εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς φλόγα πυρὸς ἐκ τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης ὀρμωμένην, καὶ μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα διευθυνομένην πρὸς τὴν Νῆσον Κύθηρα, μεγαθυνομένην δὲ καθ' ὅσον ἐπλησίαζεν.

Ὅταν ἡ φλόξ προσήγγισεν εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν ἄκραν τοῦ Φρουρίου, καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον ἔνθα καθ' ἑκάστην ἀνυψοῦτο ἡ Σημαία, ἐνεφανίσθη ἐκεῖ μεγαλοπρεπῆς, σεβασμία καὶ μελανειμονοῦσα γυνή, καὶ διὰ φοβεροῦ νεύματος ἐξεδίωξε τὴν φλόγα τοῦ πυρός, ἡ ὁποία ἔλαβε πάλιν τὴν πρὸς τὴν Κρήτην κατεύθυνσιν, ὁπόθεν εἶχεν ἐκπορευθῆ, καὶ βαθμηδὸν ἐξηφανίσθη ἐκ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἐκπλήκτου Ἕλληνο σκοποῦ.

Τὴν ἐπαύριον οὗτος διηγεῖτο εἰς τοὺς συναδέλφους του καὶ λοιποὺς τοῦ Φρουρίου κατοικοὺς τὸ παράδοξον ὄραμα, διερωτώμενος τί ἄραγε νὰ ἐσήμαινε τοῦτο.

Ἡ εἰς τὸ ἐρώτημά του ἀπάντησις δὲν ἐβράδυνε νὰ δοθῆ. Ἐπιβάται ἐκ Κρήτης μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐλθόντες εἰς Κύθηρα, ἀνέφερον ὅτι ἐν Κρήτῃ εἶχεν ἐνσκήψει ἡ φοβερὰ τῆς πανώλους ἐπιδημικῆ νόσος, πλεῖστοι δὲ Κρηῖτες καθ' ἑκάστην ἐκ ταύτης ἀπέθνησκον.

Οἱ Κυθήριοι ἀμέσως ἐνόησαν, ὅτι διὰ τῆς φανείσεως τῷ Ἕλληνο σκοπῷ φλογός, ἐσυμβολίζετο ἡ πανώλης, τὴν ὁποίαν μακρὰν τῆς Νήσου ἀπεδίωξεν ἡ Προστάτις καὶ Πολιοῦχος αὐτῶν

Παναγία Μυρτιδιώτισσα.

Πράγματι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, παρὰ τὴν συχνὴν τῶν Κυθῆρων μετὰ τῆς Κρήτης ἐπικοινωνίαν, ἡ τρομερὰ ἐπιδημία τῆς πανώλους οὐδὲν κροῦσμα ἐν Κυθήροις ἐσημείωσεν.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλοτε, ὡς ἀναφέρει ἡ παράδοσις ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν διασωθεῖσα, ὅταν ἀνεφάνησαν ἐν Κυθήροις ἐπιδημικαὶ νόσοι, ἠμποδίσθησαν νὰ λάβωσι μεγάλην ἔκτασιν καὶ νὰ ἀριθμήσωσι πολλὰ ἀνθρώπινα θύματα, διὰ πρεσβειῶν τῆς Προστάτιδος τῆς Νήσου Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης, τὴν ὁποίαν οἱ Κυθηριοὶ ἀσυγκρίτως ὑπερτέραν παντὸς προληπτικοῦ ἢ θεραπευτικοῦ ἐμβολίου ἢ φαρμάκου θεωροῦσι, καὶ τῆς ὁποίας τὴν βοήθειαν ἐν θερμῇ πίστει, διὰ λιτανειῶν τῆς πανσέπτου αὐτῆς Εἰκόνας καὶ θερμοτάτων πρὸ ταύτης δεήσεων ἐπικαλοῦνται.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΚΕΡΑΥΝΟΥ ΔΙΑΣΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ

Τὴν νύκτα τῆς 21ης πρὸς τὴν 22αν Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1829, ἐν ὥρᾳ σφοδρᾶς καταιγίδος μετὰ ραγδαιοτάτης βροχῆς, ἀστραπῶν καὶ βροντῶν, κατέπεσε κεραυνὸς ἐπὶ τοῦ Φρουρίου Κυθῆρων, ἔτι ἐκεῖ φυλαττομένης τῆς χαριτοβρύτου τῆς Μυρτιδιωτίσσης Εἰκόνας.

Ἀφήνομεν αὐτόπτην τοῦ θαύματος μάρτυρα νὰ διηγηθῇ τοῦτο, καὶ μεταφέρομεν αὐτολεξεῖ

ένταῦθα ὀλόκληρον τὴν παράγραφον 4 τοῦ καὶ ἄνωτέρω μνημονευθέντος βιβλιαρίου ἐκδόσεως τυπογραφείου «Ἀθηνᾶς» 1857, ἔνθα ὁ ἄγνωστος ἀλλ' ἀξιόπιστος καὶ εὐσεβῆς συγγραφεὺς μετὰ ζωηροτάτων χρωμάτων περιγράφει τοῦτο ὡς ἐξῆς:

«Ἀλλὰ τί πρῶτον, τί δ' ὕστατον διηγήσεται τις; Ἐντρομος ὑπάρχει εἰσέτι εἰς τὰς καρδίας πάσης τῆς Νήσου ἢ 21 πρὸς τὴν 22 Ἰανουαρίου τοῦ 1829, ὅτε διερρήχθησαν οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔπιπτον νεφέλαι καὶ καταγίδες ἀντὶ ὑετοῦ, καὶ ἠπέιλουν τὴν συντέλειαν πάσης τῆς νήσου· τότε δὲ ἀντὶ οἱ θρηνοὶ καὶ οἱ κλαυθμοὶ νὰ ἐξιλεώσωσι τῶν στοιχείων τὴν μῆνιν καὶ καταστήσωσιν αἰθριώτερον τὸν Οὐρανόν, ἢ ἀσέβεια, ἣτις εἶχε πλεονάσει, παρώργισε τὴν ἄφατον ἀγαθότητα καὶ τοιουτοτρόπως ἢ νύξ εἶχε μεταβληθῆ εἰς ψηλαφητὸν σκότος, τὸν δὲ συννεφώδη ὀρίζοντα τοῦτον διαδέχονται συχναὶ ἀστραπαὶ καὶ βρονταί, αἵτινες ποῦ μὲν κατέκαιον τὸ στερέωμα, ποῦ δὲ συνετάραττον ἐκ θεμελίων ὡς αἱ ἠφαίστειοι λαίλαπες πᾶσαν τὴν γῆν. Ἐκαθίστων δὲ τὴν σκηνὴν ταύτην φρικωδέστεραν καὶ τὰ ἀπαίσια ἐνύπνια τοῦ τότε Διοικητοῦ Μάκφελ, ἀνδρὸς ἄλλως τε πεπαιδευμένου, ὅστις καὶ εἰς διερμηνευτὰς κατέφυγεν - ἦσαν δὲ ταῦτα: “ὅτι δύο φρεγάδες προσορμισθεῖσαι παρὰ τὴν ἀκτὴν Καψαλίου, ἀπεβίβασαν στρατοὺς καὶ παρετάχθησαν ὡς εἰς πόλεμον”. Ὁ Ἄγγλος δὲ οὗτος, ἂν καὶ πανευλαβῆς εἰς τὰ

θεῖα, ἐταράττετο μᾶλλον ἀπὸ τὰ φρικτὰ εἰς αὐτὸν ἐνύπνια, παρὰ ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ τὸν θόρυβον τῶν στοιχείων, ὅθεν καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν συναρωγὴν τῆς Θεοτόκου· ἦν δὲ ἡ ἀγία τῆς Μυριδιωτίσεως τότε Εἰκὼν παρὰ τῷ ἐν τῷ Φρουρίῳ Ναῷ· δεξιόθεν δὲ τοῦ Ναοῦ τούτου ὑπῆρχε τοιχοκόλλητον δωμάτιον, ὅπερ εὐτυχῶς, οὕτως εἰπεῖν, ἐχρησίμευε τότε ὡς πρόχειρος πυριτιδαποθήκη, ἐν ἧ βαρέλια ἀνοικτὰ εὐρίσκοντο. Ἐν δὲ τῇ ταρταροφόρῳ ταύτῃ νυκτί, ὅτε ἡ τῶν ἀστέρων λάμψις ἐπεσκοτίσθη, ἡ γῆ συνεταράσσετο πανταχόθεν, καὶ ἡ θάλασσα ἐξερευγομένη μέχρι πυθμένος, ἠπεῖλει τὸν καταποντισμὸν πάσης τῆς νήσου, πίπτει δίλιθος κεραυνὸς ἐπὶ τοῦ Φρουρίου, καὶ ὁ μὲν διχάζει τὸν ἰστὸν τῆς σημαίας καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν Ναὸν σπαρασσόμενος, ἀνατρέπει τὸ ἔμβαδὸν αὐτοῦ καὶ φρενητιῶν ἐκτροπᾶ ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας Εἰκόνας τὸν τοῖχον, εἰσπηδᾷ εἰς τὴν πυριτιδαποθήκην, ἀνατρέπει καὶ αὐτόθι τὸ ἔμβαδὸν καὶ ἀνακυλᾷ τὰ πυριτιδοβάρελα καὶ οὕτως ἐξέρχεται πεपुरακτωμένος, συναντᾶται μετὰ τοῦ ἐτέρου, τὸν ὁποῖον ἄφησε πρὸς στιγμὴν σπαρασσόμενον ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Φρουρίου, διασταυροῦνται ἀμφότεροι, καὶ διασταυροῦσι τὸ παλάτιον τοῦ διοικητοῦ, ἀφήνοντες πανταχοῦ καταστρεπτικὰ τῆς λύσεως τῶν ἴχνη καὶ οὕτω ὁ μὲν πίπτει δυτικόθεν ὁ δὲ ἀρκτικόθεν εἰς τὴν θάλασσαν, διελθὼν ἀπὸ τὰ μέσα τῆς μεγάλης πυριτιδαποθήκης, ὁ δὲ φρουρὸς

Ἦγγλος ἀπὸ τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου διῆλθεν ὁ κεραυνὸς κατέπεσεν πρηνῆς, ἐπικαλούμενος τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν, ὅτε, ὡς διεβεβαίου, παρεστάθη ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ γυνὴ τις λευκοενδεδυμένη, ἣτις ἐπετάξατο τοῖς κεραυνοῖς ἀπελθεῖν, καὶ ἀπῆλθον καὶ οὕτω τὴν φρικωδέστατην ἐκείνην ταραχὴν διεδέχθη εὐμενεστάτη γαλήνη. Ὀψίας δὲ γενομένης, ὁ Μάκφελ ἐγονυπέτησεν ἐνώπιον τῆς ἁγίας Εἰκόνας, ἤναψεν ἐνώπιόν της λαμπάδα ὑψίκορμον, καὶ στενάξας, ἔχυσεν εὐλαβείας δάκρυ. Διὸ συρρεύσαντος τοῦ πλήθους μετέφερον τὴν ἁγίαν Εἰκόνα εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, ἐν παρατάξει στρατιωτικαῖς καὶ δεήσεσι θρησκευτικαῖς, κράζοντες: «Παναγία Δέσποινα, σῶσον ἐλέησον».

Ἐνταῦθα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀνωτέρω διηγήσεως, πρόκειται περὶ συρροῆς θαυμάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἐσώθη ὁ Ἦγγλος φρουρὸς, ὀλόκληρον τὸ Φρούριον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ οἰκουσῶν πολλῶν οἰκογενειῶν, καὶ ὁ πάνσεπτος καὶ ἱερὸς τῆς Θεοτόκου Ναὸς μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ φυλαττομένης σεβασμίας Εἰκόνας.

Ἀπορεῖ καὶ ἐξίσταται πᾶς τις διερωτώμενος πῶς ἦτο δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ κεραυνὸς εἰς δύο πυριτιδαποθήκας, νὰ ἀνατρέψῃ ἀνοικτὰ καὶ πλήρη πυρίτιδος βαρέλια καὶ ὁμως νὰ μὴ ἀναφλέξῃ τὴν ἐν αὐτοῖς πυρίτιδα, νὰ ἀποφευχθῇ τοιοῦτοτρόπως ἢ πρόκλησις ἐκρήξεως, ἐκ τῆς ὁποίας τὸ πᾶν θὰ κατεστρέφετο.

Ὅντως ἡ κραταιὰ καὶ ἄγρυπνος προστασία

τῆς φιλοστόργου Μητρὸς καὶ Πολιούχου τῶν Κυθῆρων διέσωσεν αὐτοὺς καὶ τότε ὡς καὶ εἰς πλείστας ἄλλας περιστάσεις, χαλινώσασα τὴν φθοροποιὸν μανίαν τοῦ κεραυνοῦ καὶ προφυλάξασα τοὺς εὐσεβεῖς Κυθηρίους ἐξ ἀνεπανορθώτων καταστροφῶν.

Εἰς τὸ ὑπερφυέστατον τοῦτο θαῦμα τοσαύτη δικαίως ἀπεδόθη σημασία, ὥστε ἀπεικονίσθη τοῦτο μετὰ τῆς χρονολογίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο, εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ χρυσοῦ τῆς σепτῆς Εἰκόνας περιβλήματος μετὰ τῶν θαυμάτων τῆς ὑπερφυοῦς εὐρέσεως καὶ τῆς ἰάσεως τοῦ παραλύτου.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑ ΛΙΤΑΝΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΝΣΕΠΤΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣ ΛΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΟΜΒΡΙΑΣ

Συνέβη πολλάκις νὰ μαστίζηται ἡ Νῆσος τῶν Κυθῆρων ὑπὸ ξηρασίας, προερχομένης ἐκ παρατεταμένης πολυμήνου ἀνομβρίας. Τί σημαίνει τοῦτο διὰ νῆσον στερουμένην ρεόντων ὑδάτων, πᾶς τις δύναται νὰ ἐννοήσῃ. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των οἱ Κυθηριοὶ κατέφυγον εἰς τὴν Προστάτιδα αὐτῶν καὶ μετὰ θερμῶν δεήσεων καὶ δακρῦν ἐλιτάνευον τὴν Ἁγίαν αὐτῆς Εἰκόνα, μὲ ἀποτέλεσμα πάντοτε τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δεήσεων αὐτῶν καὶ τὴν λύσιν τῆς ἀνομβρίας.

Ἡ παράδοσις διέσωσεν ἰδιαιτέρως τὸ ἐξῆς

θαῦμα:

Εὑρίσκετο κάποτε κατὰ τύχην εἰς Κύθηρα Τοῦρκος πλούσιος καὶ ἐπιφανοῦς καταγωγῆς, Μωαμεθανὸς τὸ θρήσκευμα καὶ πρὸ μακροῦ ἐν τῇ Μεγαλονήσῳ Κρήτῃ ἐγκατεστημένος.

Ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Κυθήρων εὑρισκόμενος παρετήρησεν ἀσυνήθη πέριξ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἑσταυρωμένου κίνησιν, ἐρωτήσας δὲ τὴν αἰτίαν ταύτης, ἔμαθεν ὅτι ἡ Νῆσος μαστίζεται πρὸ πολλῶν μηνῶν ὑπὸ ἀνομβρίας, καὶ οἱ κάτοικοι πρόκειται νὰ ἐξέλθωσιν εἰς Λιτανεΐαν μετὰ τῆς ἱερᾶς Εἰκόνας τῆς Μυρτιδιωτίσσης, ἡ ὁποία εὑρίσκετο ἐκεῖ, ὅπως καταπαύσῃ ἡ θεία ὀργὴ καὶ λυθῇ ἡ ἀνομβρία.

Ὁ Τοῦρκος, μὴ βλέπων οὐδέ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος νέφους εἰς τὸν Οὐρανόν, ἐλεεινολόγησε τὴν - κατὰ τὴν γνώμην του - μωρίαν τῶν Κυθηρίων καὶ ἐν εἴδει στοιχήματος, ἐδήλωσεν ὅτι ἂν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τὴν Λιτανεΐαν θὰ ἐπηκολούθει βροχὴ, θὰ ἀφιέρωνεν εἰς τὴν πάνσεπτον τῆς Μυρτιδιωτίσσης Εἰκόνα, πολυτιμότεον ἀδαμαντοκόλλητον ἐν σχήματι ἡμισελήνου χρυσοῦν κόσμημα, τὸ ὁποῖον ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ. Εἰς τὴν δήλωσιν ταύτην προέβη, διότι εἶχεν ἀπόλυτον πεποίθησιν, ὅτι ἡ Λιτανεΐα καὶ αἱ δεήσεις τῶν Κυθηρίων θὰ ἀπέβαινον εἰς μάτην.

Μετ' ὀλίγον, ἐν τούτοις, σύμπας ὁ ἱερός τῆς Πρωτευούσης Κληρὸς μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐλιτάνευσαν τὴν σεπτὴν τῆς Μυρτιδιω-

τίσης Εικόνα, ανέπεμψαν δὲ γονυκλινεῖς καὶ ἐν κατανύξει τὰς ὑπὲρ τῆς λύσεως τῆς ἀνομβρίας εὐχάς.

Ἐνῶ ἔτελεῖτο ἡ Λιτανεία, κατ' ἀρχὰς μὲν ὀλίγα, ὕστερον περισσότερα νέφη, ἤρχισαν συσσωρευόμενα εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ τέλος μόλις ὡς ἡ ἱερὰ πομπὴ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ναόν, βροχὴ ραγδαία ἤρχισε καταπίπτουσα, πρὸς ἄμετρον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τῶν εὐσεβῶν Κυθηρίων.

Ὁ Τοῦρκος εὐγενῆς κατεπλάγη μεγάλως ἐπὶ τῷ ὑπερφυεῖ θαύματι, ὠμολόγησε τὴν ἡτταν τοῦ καὶ ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του, ἀφιέρωσας, ἂν καὶ ἀλλόθρησκος εἰς τὴν σεβασμίαν τῆς Μυρτιδιωτίσης Εἰκόνα τὸ ἐν σχήματι ἡμισελήνου ἀδαμαντοκόλλητον χρυσοῦν κόσμημα, τὸ ὁποῖον φαίνεται μέχρι τῆς σήμερον, προσηρμοσμένον ἐπὶ τοῦ στέμματος τοῦ ἄνωθεν τῆς ἐν τῇ Εἰκόνι πανσέπτου μορφῆς τῆς Θεοτόκου ὑπάρχοντος, εἰς αἰωνίαν ἀνάμνησιν τοῦ τελεσθέντος θαύματος τῆς λύσεως τῆς ἀνομβρίας.

Τὸ ἀνωτέρω σπουδαῖον θαῦμα, γνωστὸν εἰς πολλοὺς Κυθηρίους, εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ διηγηθῇ εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ παρόντος βιβλίου, ἐπίλεκτον μέλος τῆς κοινωνίας τῆς πόλεως Κυθήρων, ὁ κατὰ πάντα ἀξιόπιστος καὶ σεβαστὸς αὐτοῦ φίλος ἀείμνηστος Μανοῦσος Ν. Νικηφοράκης, γνωρίζων τοῦτο ἐκ παραδόσεως.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2008

1	Δ	† Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου, Συμεών Στυλίου, Μελετίου
2	Τ	Μάμαντος μάρτυρος, Ἰωάννου νηστευτοῦ
3	Τ	† Ἀνακομιδῆ Λειψάνων Ἀγ. Νεκταρίου Πενταπόλεως
4	Π	Ἑρμιόνης μάρτ., Μωϋσέως προφ., Βαβύλα ἱερομ.
5	Π	Ζαχαρίου προφήτου πατρός Τιμ. Προδρόμου.
6	Σ	Ἀνάμν. θαύματος ἀρχ. Μιχαήλ, Καλοδότης μάρτυρος
7	Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ. Σῶζοντος μ., Χρυσοστόμου Σμύρνης
8	Δ	† Γενέσιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου
9	Τ	Σύναξις Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης
10	Τ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας μαρτύρων
11	Π	Θεοδώρας, Εὐφροσύνου τοῦ μαγείρου ὁσ., Εὐανθίας μ.
12	Π	Αὐτονόμου ἱερομ., Ἰουλιανοῦ μάρτυρος
13	Σ	Κορνηλίου ἑκατοντάρχου, Ἀριστείδου μάρτυρος
14	Κ	† Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
15	Δ	Νικήτα μάρτυρος, Φιλοθέου πρεσβ., Συμεών Θεοσίνικης
16	Τ	Εὐφημίας μεγαλομ., Μελιτινῆς μάρτυρος
17	Τ	† Σοφίας, Πίστεως, Ἐλπίδος καί Ἀγάπης μαρτύρων
18	Π	Εὐμένιου Γορτύνης, Ἀριάδνης μάρτυρος
19	Π	Τροφίμου, Σαββατίου, Δορυμέδοντος μαρτ., Σωσάννης
20	Σ	† Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος καί τῶν σὺν αὐτῷ
21	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ. Ἰωνᾶ τοῦ προφ., Κοδράτου ἀπ.
22	Δ	Φωκᾶ ἱερομάρτυρος, Φωκᾶ κηπουροῦ, Ἰσαάκ καί Μαρτίνου
23	Τ	Σύλληψις Τιμ. Προδρόμου, Ξανθίππης, Πολυξένης ὁσίων
24	Τ	† ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΗΣ, Θέκλης ἰσαποστόλου
25	Π	Παφνουτίου ὁσίου, Εὐφροσύνης ὁσίας
26	Π	† Μετάστασις Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
27	Σ	Καλλιστράτου μάρτ., Ἀριστάρχου ἀπ., Ἀκυλίνης νεομ.
28	Κ	† Α' ΛΟΥΚΑ. Βαρούχ προφ., Χαρίτωνος ὁμολ., Νεοφύτου Ἐγκλείστου
29	Δ	Κυριακοῦ ἀναχωρητοῦ, Πετρωνίας μάρτυρος
30	Τ	Γρηγορίου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Ἀρμενίας

«Δεσμῶν ἁμαρτίας φθοροποιῶν, καί πάσης κακίας, καταχρήσεων συμφορῶν, καί λευκοῦ θανάτου, ἐκλύτρωσαι Παρθένε, φιλότατην νεολαίαν, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ἩΜΕΡΑ ΜΗΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α΄ Τιμ. β΄ 1-7	Λουκ. δ΄ 16-22	Τῆς Ἰνδίκτου γ΄ / Α΄
7	Γαλ. στ΄ 11-18	Ἰωάν. γ΄ 13-17	Γενεσίου Θεοτόκου
8	Φιλιπ. β΄ 5-11	Λουκ. ι΄ 38-42, ια΄ 27-28	Υψώσεως Σταυροῦ
14	Α΄ Κορ. α΄ 18-24	Ἰωάν. ιθ΄ 6-11, 13-20, 25-28, 30-35	πλ. α΄ / Γ΄
21	Γαλ. β΄ 16-20	Μάρκ. η΄ 34-θ΄ 1	Σύν. Ἰωάν. Προδρόμου
23	Γαλ. δ΄ 22-27	Λουκ. α΄ 5-25	Ἰωάννου Θεολόγου
26	Α΄ Ἰωάν. δ΄ 12-19	Ἰωάν. ιθ΄ 25-27, κα΄ 24-25	πλ. β΄ / Δ΄
28	Β΄ Κορ. δ΄ 6-15	Λουκ. ε΄ 1-11	

Ἡ Παναγία Μυρτιδιώτισσα

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

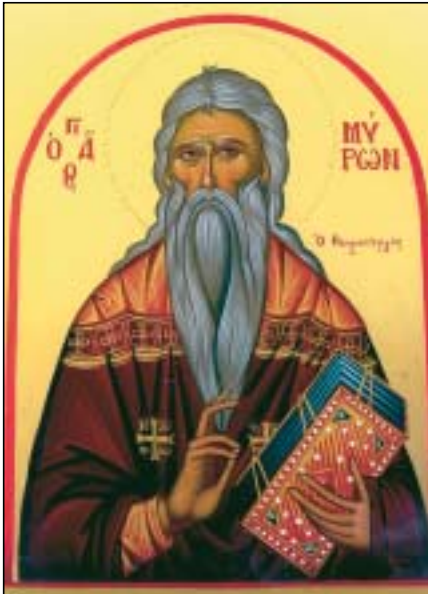
1	Τ	Παναγίας «Γοργούπηκού», Ἀνανίου ἀποστ., Ρωμανοῦ τοῦ Μελ.
2	Π	Κυπριανοῦ ἱερομάρτ. , Ἰουστίνης, Γεωργίου νεομ.
3	Π	† Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου , Θεαγένου, Δαμάριδος
4	Σ	† Ἱεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν , Δομνίνης μάρτυρος
5	Κ	† Β΄ ΛΟΥΚΑ. Χαριτίνης μ., Εὐδοκίμου Ὁσ., Μεθοδίας Κιμώλου
6	Δ	Θωμᾶ ἀποστόλου , Μακαρίου, Ἐρωτηΐδος μάρτυρος
7	Τ	Σεργίου, Βάκχου μαρτ., Πολυχρονίου, Ἰουλιανοῦ
8	Τ	† Πελαγίας ὁσίας , Πελαγίας παρθ., Ταΐσας ὁσίας
9	Π	Ἰακώβου τοῦ Ἀλφαίου , Ἀβραάμ καὶ Λῶτ, Ἀνδρονίκου
10	Π	Εὐλαμπίου, Εὐλαμπίας μαρτ., Θεοφίλου ὁσίου
11	Σ	Φιλίππου διακόνου, Θεοφάνους Γραπτοῦ
12	Κ	† Δ΄ ΛΟΥΚΑ (Πατ. Ζ΄ Οἰκ. Συν.). Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου
13	Δ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου, Χρυσῆς νεομάρτ.
14	Τ	Γερβασίου, Κοσμᾶ Μελωδοῦ, Παρασκευῆς ὁσ. Ἐπιβατινῆς
15	Τ	Λουκιανοῦ ἱερομ., Εὐθυμίου ὁσ., Σαβίνου ὁσίου
16	Π	Λογγίνου Ἐκατοντάρχου, Μαλοῦ ὁσίου
17	Π	Ὠσηέ προφ., Ἀνδρέου ὁσιου., Ἀνακ. Λειψ. Λαζάρου Τετρ.
18	Σ	† Λουκᾶ ἀποστ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ , Μαρίνου μ., Συμεῶν ὁσ.
19	Κ	† Γ΄ ΛΟΥΚΑ. Ἰωὴλ προφ., Οὐάρου μάρτ., Κλεοπάτρας ὁσίας
20	Δ	† Γερασίου Κεφαλληνίας, Ἀρτεμίου μεγαλομ., Ματρώνης
21	Τ	Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ, Σωκράτους, Ἰλαρίωνος
22	Τ	Ἀβερκίου, Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παιδῶν, Γλυκερίας μαρτ.
23	Π	† Ἰακώβου Ἀδελφοθέου , Ἰγνατίου ΚΠόλεως
24	Π	Ἀρέθα μεγαλομ., Σεβαστιανῆς μάρτ., Πρόκλου πατρ.
25	Σ	Μαρκιανοῦ, Μαρτυρίου μαρτ., Ταβιθᾶς ἐλεήμονος
26	Κ	† ΣΤ΄ ΛΟΥΚΑ. Δημητρίου μεγαλομάρτυρος τοῦ Μυροβλύτου
27	Δ	Νέστορος μ., Πρόκλης συζύγου Πιλάτου
28	Τ	ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Ἐπέτειος ΟΧΙ)
29	Τ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας, Ἀβραμίου ὁσίου
30	Π	Κλεόπα καὶ Ἀρτεμᾶ, Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτύρων
31	Π	Στάχους, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου ἐκ τῶν Ο΄ Ἀποστ.

«Ἀγάπην ὁμόνοιαν καὶ στοργήν, παράσχου συζυγοῖς καὶ γονεῦσι Μῆτερ Θεοῦ, καὶ δίδου πλουσίως, χαράν καὶ εὐφροσύνην, πιστότητα εἰρήνην, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
5	Β' Κορ. στ' 1-10	Λουκ. στ' 31-36	βαρύς / Ε'
12	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 5-15	πλ. δ' / ΣΤ'
18	Κολ. δ' 5-11, 14-18	Λουκ. ι' 16-21	Εὐαγγελιστοῦ Λουκά
19	Β' Κορ. θ' 6-11	Λουκ. ζ' 11-16	α' / Ζ'
26	Β' Τιμ. β' 1-10	Λουκ. η' 27-39	β' / Η'
28	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἁγίας Σκέπης

Ὁ Ἅγιος Μύρων Ἀντικυθήρων

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2008

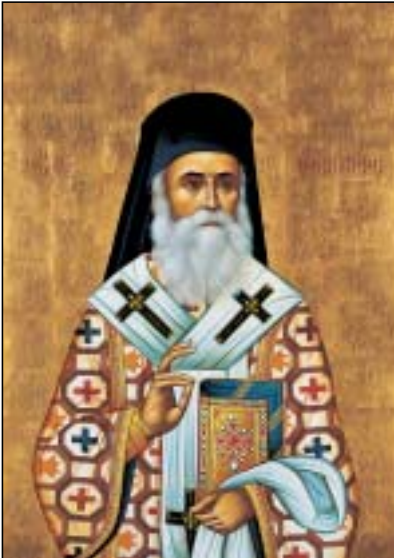
1	Σ	† Κοσμά και Δαμιανού των Ἀναργύρων, Δαυίδ όσιου
2	Κ	† Ε΄ ΛΟΥΚΑ. Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἀφθονίου, Ἐλπιδοφόρου μ.
3	Δ	Ἀκειψιμᾶ, Ἀειθαλᾶ και Ἰωσήφ μαρτ., Γεωργίου Νεαπολίτου
4	Τ	Ἰωαννικίου, Νικάνδρου, Ἑρμαίου ιερομάρτυρος
5	Τ	Γαλακτίωνος και Ἐπιστήμης μαρτύρων
6	Π	Παύλου ΚΠόλεως όμολ., Λουκᾶ όσιου, Δημητρίου
7	Π	Τών εν Μελιτινῇ 33 μ., Λαζάρου όσιου Γαλησιώτου
8	Σ	† Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ
9	Κ	† Ζ΄ ΛΟΥΚΑ. Νεκταρίου Αἰγίνης τοῦ θαυματουργοῦ
10	Δ	Όλυμπᾶ, Σωσιπάτρου, Ροδίωνος άπ., Ἀρσενίου Καππαδόκου
11	Τ	† Μηνᾶ μεγαλομ., Βίκτωρος, Βικεντίου μαρτύρων
12	Τ	† Ἰωάννου Ἐλεήμονος, Νείλου όσιου, Νείλου Μυροβλίτου
13	Π	† Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Δαμασκηνοῦ νεομ.
14	Π	† Φιλίππου άπ., Κωνσταντίνου νεομάρτυρος τοῦ Ὑδραίου
15	Σ	Γουρία, Σαμωνᾶ και Ἀβιβου μαρτ., Παΐσιου όσιου
16	Κ	† Ματθαίου τοῦ Ἀποστόλου και Εὐαγγελιστοῦ
17	Δ	Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Γενναδίου ΚΠόλεως
18	Τ	Πλάτωνος, Ἀναστασίου, Ρωμανοῦ
19	Τ	Ἀβδιοῦ προφ., Βαρλαάμ μάρτ., Ἡλιοδώρου
20	Π	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου ΚΠόλεως
21	Π	† ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22	Σ	Ἀρχίππου, Φιλήμονος, Ὀνησίμου άποστόλων, Κικιλίας μάρτ.
23	Κ	† Θ΄ ΛΟΥΚΑ. Ἀμφιλοχίου επισκόπου Ἰκονίου, Σισινίου όμ.
24	Δ	Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Ἀλεξανδρείας, Φιλουμένου μ.
25	Τ	† Αἰκατερίνης μεγαλομ. , Μερκουρίου μεγαλομ.
26	Τ	† Στυλιανοῦ, Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε» , Ἀλυπίου
27	Π	Ἰακώβου τοῦ Πέρσου, Ναθαναήλ όσιου
28	Π	Στεφάνου τοῦ Νέου όμολ., Εἰρηνάρχου
29	Σ	Παραμόνου, Διονυσίου Κορίνθου, Φιλουμένου νέου Ἱερομ.
30	Κ	† Ανδρέου άποστόλου, Φρουμεντίου επισκόπου

«Σεισμοῦ διασώζουσα φυσικοῦ, σεισμικᾶς δονήσεις σύ άπότρεψον ἠθικᾶς, και ἐκ ναυαγίων, οικογενείας σῶζε, φρίκης διαζυγίων, **Μυρτιδιώτισσα**»

ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Ἄναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ΗΜΕΡΑ ΜΗΝΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α΄ Κορ. ιβ΄ 27-ιγ΄ 8	Ματθ. ι΄ 1, 5-8	Ἄγιων Ἀναργύρων
2	Γαλ. α΄ 11-19	Λουκ. ιστ΄ 19-31	γ΄ / Θ΄
8	Ἑβρ. β΄ 2-10	Λουκ. ιζ΄ 16-21	Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν
9	Γαλ. β΄ 16-20	Λουκ. η΄ 41-56	δ΄ / ι΄
16	Ρωμ. ι΄ 11-ια΄ 2	Ματθ. θ΄ 9-13	πλ. α΄ / ΙΑ΄
21	Ἑβρ. θ΄ 1-7	Λουκ. ιζ΄ 38-42, ια΄ 27-28	Εἰσοδίων Θεοτόκου
23	Ἑφес. β΄ 4-10	Λουκ. ιβ΄ 16-21	πλ. β΄ / Α΄
30	Α΄ Κορ. δ΄ 9-16	Ἰωάν. α΄ 35-52	βαρῦς / Β΄

Ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008

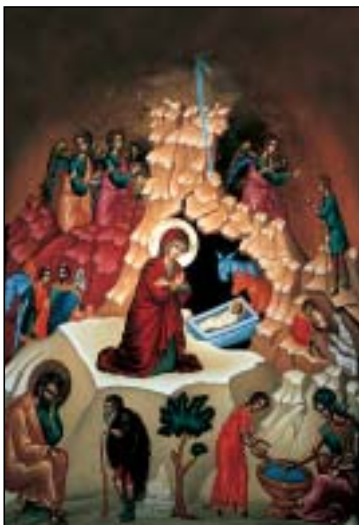
1	Δ	Ναούμ προφήτου, Φιλαρέτου ελεήμονος, Ἄνανιου μάρτ.
2	Τ	Ἄββακούμ, Μυρόπης μάρτ., Θεοφίλου ὀσίου
3	Τ	Σοφονίου προφ., Ἀγαπίου μάρτ., Ἀγγελῆ νεομ.
4	Π	† Βαρβάρας μεγαλομ., Σεραφεὶμ Φαν., Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ
5	Π	† Σάββα ὀσίου τοῦ ἡγιασμένου, Διογένους μάρτυρος
6	Σ	† Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ
7	Κ	† Γ' ΛΟΥΚΑ. Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, Γερασίμου Εὐβοίας
8	Δ	Σωσθένους, Τυχικοῦ ἀποστ., Παταπίου ὀσίου
9	Τ	† Σύλληψις τῆς Ἀγ. Ἄννης μητρὸς τῆς Θεοτόκου
10	Τ	Μηνᾶ, Ἐρμογένους, Εὐγράφου, Θωμᾶ μαρτύρων
11	Π	Δανιήλ, Λουκᾶ Στυλιτῶν, Μείρακος μάρτυρος
12	Π	† Σπυριδῶνος Τριμυθοῦντος θαυματουργοῦ
13	Σ	Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Μαρδαρίου μαρτ., Λουκίας παρθ.
14	Κ	† ΙΑ' ΛΟΥΚΑ (ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ). Θύρσου, Ἀπολλωνίου
15	Δ	† Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος καὶ Ἀνθίας μητρὸς αὐτοῦ
16	Τ	Ἀγγαίου, Θεοφανοῦς, Μοδέστου
17	Τ	† Διονυσίου Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης, Δανιήλ προφήτου
18	Π	Σεβαστιανοῦ, Ζωῆς, Φωκᾶ, Δανιήλ ὀσ. Μολδαβοῦ
19	Π	Βονιφατίου μάρτ., Ἄρεως, Γρηγεντίου Αἰθιοπίας
20	Σ	† Ἰγνατίου Θεοφόρου, Ἰωάννου νεομ., Ἰωάννου Κροστάνδης
21	Κ	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ. Θεμιστοκλέους μάρτ.
22	Δ	† Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, Ζωΐλου
23	Τ	Ναούμ ἱεραπ., Ἀγ. Δέκα Μαρτ. Κρήτης
24	Τ	Εὐγενίας ὀσιομ., Φιλίππου, Βασίλας, Ἀχαϊκοῦ μαρτ.
25	Π	† Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Π	† Σύναξις Ὑπεραγίας Θεοτόκου, Εὐθυμίου ἐπ. Σάρδεων
27	Σ	† Στεφάνου Πρωτομάρτυρος, Θεοδώρου Γραπποῦ
28	Κ	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ. Τῶν ἀγ. δισμυρίων Μαρτύρων
29	Δ	Τῶν ἀναιρεθέντων 14.000 ἀγίων νηπίων
30	Τ	Ἀνυσίας, Φιλεταίου, Λέοντος
31	Τ	Μελάνης ὀσίας, Ζωτικοῦ Ὁρφανοτρόφου

«᾽Ω Μῆτερ τοῦ Λόγου καὶ Λυτρωτοῦ, σὴν χάριν αἰτοῦμεν ἐκ καρδίας τε καὶ ψυχῆς, μετανοίαν δοῦναι, σοῖς δούλοις ἀναξίοις, οἰνοποσίας πάθους, σύ ἀπαλλάττουσα»

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ἐναγνώσματα Κυριακῶν καὶ μεγάλων ἑορτῶν

ἡμέρα μήνας	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ	ΗΧΟΣ - ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Γαλ. γ' 23 - δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Βαρβάρας Μεγαλ.
6	Ἐβρ. ιγ' 17-21	Λουκ. στ' 17-23	Ἁγίου Νικολάου
7	Ἐφεσ. δ' 1-7	Λουκ. ιγ' 10-17	πλ. δ' / Γ'
12	Ἐφεσ. ε' 8-19	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἁγίου Σπυριδῶνος
14	Κολ. γ' 4-11	Λουκ. ιδ' 16-24,	α' / Δ'
15	Β' Τιμ. α' 8-18	Μάρκ. β' 23-γ' 5 Ματθ. κβ' 14	Ἁγίου Ἐλευθερίου
21	Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	β' / Ε'
25	Γαλ. δ' 4-7	Ματθ. β' 1-12	Χριστουγέννων
26	Ἐβρ. β' 11-18	Ματθ. β' 13-23	Συνάξεως Θεοτόκου
28	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. β' 13-23	γ' / ΣΤ'

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ (κατά κόσμον Λάμπρος Στεργιούλης) ἐγεννήθη εἰς τὰ Βραγκιανά Καρδίτσης τὴν 27/12/1950. Μετά τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλ. Σχολὴν (1964-1970) καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Α.Π.Θεσσαλονίκης (1972-1976) καὶ εἰς τὸ Μεταπτυχιακὸν Τμῆμα αὐτῆς, Κλάδος Συστηματικῆς Θεολογίας (1976-1978). Τὸ 1971 ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ τὸ 1981 Πρεσβύτερος, ἀναλαβὼν καθήκοντα τακτικοῦ Ἱεροκήρυκος καὶ Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Ἱ. Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης. Μητροπολίτης Κυθήρων ἐξελέγη τὴν 27ην Ἰουνίου 2005. Αὐθημερόν ἐγένετο τὸ Μικρὸν καὶ Μέγα Μῆνυμα. Τὴν 2αν Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία αὐτοῦ εἰς τὸν Καθηδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου. Τὴν 28ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔδωκε τὴν διαβεβαίωσιν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν 30ην Ἰουλίου 2005 ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισίς του εἰς Κύθηρα.

Α' ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Έδρα: Χώρα - Κυθήρων 801 00
Τηλ. (Πρόθεμα 27360)
Σεβασμ. Μητροπολίτου 31.281.
Γραφείων 31.202 καί 38360 FAX: 31.202.
Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr
E-mail: imkythiron@imkythiron.gr.

Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος:
Πρωτ. Εὐάγγελος Λουράντος

**Ἀναπλ. Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου καί
Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Κυθήρων:**
Πρωτοπρ. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος,
Τηλ.: (27360)-38359

Συμβούλια:

1) Μητροπολιτικόν: Πρόεδρος· Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. Μέλη· Ἀρχιμ. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτ. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος, ὁ Δ/ντής τῆς ΔΟΥ κ. Γεώργιος Καλλίγερος, ὁ κ. Κων/νος Βλάχος, Νομ. Σύμβουλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καί ὁ Ἐκκλ. Σύμβουλος κ. Ἐμμανουήλ Θ. Κασιμάτης.

2) Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον: Πρόεδρος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. Μέλη· Πρωτοπρ. Παναγιώτης Διακόπουλος καί Πρωτοπρ. Πέτρος Μαριᾶτος. Ἀναπληρωματικά Μέλη· Ἀρχιμ.

Πέτρος Κασσιμάτης καί Πρωτ. Παναγ. Μεγαλοκονόμος. *Γραμματέυς*: Ἄρχιμ. Φρουμέντιος Δημητρίου.

3) **Τοπικόν Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.** Πρόεδρος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. *Μέλη*: Ἄρχιμ. Πέτρος Κασσιμάτης. *Ταμίαις*: ὁ κ. Ἰάκωβος Παστός.

Διοικητικόν Προσωπικόν: *Γραμματεία - Γραφεῖον Ἀποστολικῆς Διακονίας - Γάμων καί Διαζυγίων - Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. - ΟΔΕΠ - Λογιστής - Ταμίαις - Ἐκκαθαριστής ἀποδοχῶν Ἐφημερίων*: ὁ κ. Ἰάκωβος Παστός. *Γραφεύς*: ἡ κ. Ἰωάννα Καραβοκύρη, Θεολόγος. *Πρόεδρος Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου*: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφείμ. *Ταμίαις*: ὁ κ. Πέτρος Τσολᾶκος. *Ὁδηγός - Κλητήρ*: ὁ κ. Γεώργιος Φατσέας.

- Ἐνοριακοί Ναοί 30.
- Παρεκκλήσια 300.
- Ναοί Κοιμητηρίων 30.
- Μοναστηριακοί Ναοί 4.
- Ἐφημέριοι 18: Α΄ κατηγ. 7, Β΄ 2, Γ΄ 2, Δ΄ 7, Συνταξιοῦχοι Ἱερεῖς 3.

ἹΕΡΟΙ ΝΑΟΙ

ΝΑΟΣ

ΤΗΛΕΦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΚΑΤΗΓ

ΝΗΣΟΣ ΚΥΘΗΡΑ

Χώρα 80100

Ἐσταυρωμένος 27360-31246 Δημητρίου Φρουμ. Α΄

Ἄγ. Ἠλίας - Προφ. Ἠλίας 27360-31015 Κενή

Ἄγ. Πελαγία - Ἄγ. Πελαγία 27360-33548 Διακόπουλος Παν Δ΄

Ἄλεξανδράδες			
Ἄγ. Τριάς	27360-31184	Σκλάβος Πετ.	Γ΄
Ἄλλοιζιάνικα			
Ἄγ. Βασίλειος	27360-33483	Γολεμάτης Ἰωάν.	Γ΄
Ἄρωνιάδικα			
Μεταμόρφωσις	27360-33231	Σταθᾶς Σαμψ.	Β΄
Αὐλέμων			
Ἄγ. Νικόλαος	6977-616194	Ἄδικημενάκης Γεώρ.	Δ΄
Βιαράδικα			
Εἰσοδ. Θεοτόκου		Κενή	
Δρυμῶν			
Ἄγ. Μαρίνα	27360-31279	Κενή	
Κάλαμος			
Ἄγ. Νικήτας	27360-31808	Ζωγράφος Ἡλίας	Α΄
Καλησπεριάνικα			
Ἄγ. Γεώργιος	27360-33908	Ἄνουφαντῆς Τριαντ.	Β΄
Καλοκαιρινές			
Ἄγ. Σπυρίδων	27360-33889	Κενή	
Καραβᾶς			
Ἄγ. Χαράλαμπος	27360-33548	Διακόπουλος Παν.	Δ΄
Καρβουνάδες			
Ἄγ. Γεώργιος	27360-31279	Λουράντος Εὐαγγ.	Δ΄
Καστρισιάνικα			
Ἄγ. Ἀντώνιος	27360-33682	Μαρσέλος Σεραφεῖμ Γ΄	
Κατούνι			
Ἄγ. Εἰρήνη	27360-31808	Τσοπάνογλου Ἰωακ.	Α΄
Κάτω Λειβάδι			
Ἄνάλ. Σωτῆρος	27360-31808	Μεγαλοκονόμος Θεόδ.	Δ΄
Κεραμωτό			
Μεταμόρφωσις	27360-31279	Κενή	
Λειβάδι			
Κοίμ. Θεοτόκου	27360-31015	Μεγαλοκονόμος Παν.	Α΄

Μητάτα

Άγ. Τριάς	6977616194	Άδικημενάκης Γεώργιος	Δ΄
-----------	------------	-----------------------	----

Λογοθετιάνικα

Άγ. Μηνᾶς		Κενή	
-----------	--	------	--

Μυλοπόταμος

Άγ. Χαράλαμπος	27360-33889	Κασιμάτης Πέτρ.	Α΄
----------------	-------------	-----------------	----

Πιτσινιάνικα

Έσταυρωμένος	27360-33408	Κενή	
--------------	-------------	------	--

Ποταμός

Ζωοδ. Πηγής	27360-33339	Μαριᾶτος Πέτρος	Α΄
-------------	-------------	-----------------	----

Ποῦρκον

Άγ. Ἐλέσα	27360-31192	Κενή	
-----------	-------------	------	--

Στραπόδι

Τίμ. Πρόδρομος	27360-33908	Τζορμπατζόγλου Παντ.	Α΄
----------------	-------------	----------------------	----

Φατσάδικα

Άγ. Ἀνάργυροι		Κενή	
---------------	--	------	--

Φράτσια

Κοίμ. Θεοτόκου	27360-31192	Κενή	
----------------	-------------	------	--

Φράτσια

Άγ. Χαράλαμπος	27360-31192	Βενέρης Ἄνθ.	Δ΄
----------------	-------------	--------------	----

Φριλιγκιάνικα

Εἰσ. Θεοτόκου	27360-33970	Κενή	
---------------	-------------	------	--

ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ**Ἀντικύθηρα**

Άγ. Μύρων	27360-33287	Λιγοψυχάκης Ἀντών.	Δ΄
-----------	-------------	--------------------	----

ΙΕΡΑ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ

- 1) Παναγία Μυρτιδιώτισσα τηλ. 27360-31184.
- 2) Ἁγία Μόνη τηλ. 27360-33251.

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ

Ἄνδρῶα: Ὁσίου Θεοδώρου. *Ἡγούμενος*

Ἄρχιμ. Πέτρος Κασιμάτης. Ἐγγεγρ. μοναχοί 5,
Ἐγκατ. 1. Τηλ. 33.889 καί 33.673.

Β' ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Θεῖον Κήρυγμα: 1) Κήρυκες Θείου Λόγου· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ καθώς καί οἱ Ἄρχιμ. Πέτρος Κασιμάτης, Ἄρχιμ. Φρουμέντιος Δημητρίου, Πρωτοπρ. Παναγ. Μεγαλοκονόμος καί Πρωτοπρ. Πέτρος Μαριᾶτος. Δημοσιεύσεις ἄρθρων εἰς τόν τοπικόν τύπον, ὁμιλίες καί ἐκπομπάι εἰς τό Ραδιόφωνον καί τήν Τηλεόρασιν Κυθήρων ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου καί τῶν συνεργατῶν του.

Ἱερά Ἐξομολόγησις: Ὑπεύθυνος Πρωτοπρ. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Αὕτη θεραπεύεται ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καί ἐπτά ἐντεταλμένων Ἐφημερίων - Πνευματικῶν.

Χριστιανική Ἀγωγή Νεολαίας: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ πραγματοποιεῖ ἐκκλησιασμούς καί τακτικάς ἐπισκέψεις καί ὁμιλίας εἰς τά Σχολεῖα τῆς νήσου. Συμπαραστάτης Ἐκπαιδευτηρίων: Ὁ Πρωτοπρ. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος. Κατηχητικά Σχολεῖα 6.

Ἱπηρεσία Συμπαραστάσεως Οἰκογενείας: Οἱ ἐντεταλμένοι πρός τοῦτο ἱερεῖς.

Θρησκευτική Ἱπηρεσία Ἀσθενῶν: Συμπαρα-

στασις πρός τούς ἀσθενεῖς τοῦ Νοσοκομείου Κυθήρων καί τούς τροφίμους τοῦ Γηροκομείου Ποταμοῦ ὑπό τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Σεραφείμ καί τοῦ Αἰδεσιμολ. π. Πέτρου Μαριάτου.

Κληρικολαϊκαί Συνελεύσεις: Ἱερατικά συνάξεις πραγματοποιοῦνται κατά μήνα καί κληρικολαϊκαί συνελεύσεις κατ' ἔτος μέ τήν συμμετοχήν ἐνοριτῶν καί πάντων τῶν ἐργαζομένων εἰς τās ἐνορίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Σχολή Γονέων εἰς Χώραν Κυθήρων καί Ποταμόν: Μηνιαῖες συνάξεις.

Ἐκκλησιαστικόν Ἡμερολόγιον: Ἐκδίδεται κατ' ἔτος.

Γραπτόν Θεῖον Κήρυγμα: Συντάσσεται καί ἀναγινώσκεται τās Κυριακάς εἰς τούς Ἱεροῦς Ναοῦς.

«Τό μήνυμα τῆς Κυριακῆς»: Ἐβδομαδιαία ραδιοφωνική ἐκπομπή τοῦ Σεβασμιωτάτου, μεταδιδόμενη ἀπό τούς 2 τοπικούς Ρ/Σ καί μέσω Internet.

Περιοδικόν «Παναγία Μυρτιδιώτισσα»: Ἐκδίδεται περιοδικῶς.

Ἐκκλησιαστικά Βιβλιοθήκαι: Πνευματικοῦ Κέντρου Χώρας καί Πνευματικοῦ Κέντρου Λειβαδίου.

Πνευματικά Κέντρα - Αἴθουσαι: 1) Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χώρας 2) Κληροδοτήματος Μιχ. Παναγιώτου - Ποταμοῦ 3) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Λειβαδίου 4) Ἐνορίας Μεταμορφώσεως τοῦ Χρι-

στοῦ Κεραμωτοῦ (Λεοντσίνειον) 5) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Μαρίνης Δρυμῶνος 6) Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἀλεξανδράδων 7) Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Εἰρήνης Κατουνίου.

Κύκλος Μελέτης Ἁγίας Γραφῆς: 1. Πνευματικόν Κέντρον Χώρας. 2. Πνευματικόν Κέντρον Λειβαδίου.

Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς: Εἰς Πνευματικόν Κέντρον Ἱ.Ν. Ἁγ. Γεωργίου Λειβαδίου (ὑπό ὀργάνωσιν).

Παραδοσιακοὶ χοροὶ - θεατρικὴ παιδεία - κέντημα - ὕφαντικὴ τέχνη εἰς Λεοντσίνειον Πνευματικόν Κέντρον Κεραμωτοῦ.

Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη: Ἱστορικὰ Μνημεῖα: 1) Ἱ. Ναός Ἁγίου Ἀπ. Πέτρου Ἀραίων 11ου αἰῶνος. 2) Ἱ. Ναός Ἁγίου Δημητρίου Πούρκου 11ου αἰῶνος. 3) Ἱ. Ναός Ἁγίου Ἀνδρέου Λειβαδίου 10ου αἰ. 4) Ἱ. Ναός Ἁγίου Νικήτα Καλάμου 11ου αἰ. 5) Ἱ. Ναός Ἁγίου Νίκωνος Ποταμοῦ 14ου αἰ. 6) Πολλοὶ Ἱ. Ναοὶ τοῦ 16ου αἰῶνος.

Γ' ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1) Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον: Ἀντιμετωπίζει ἐκτάκτους ἀνάγκας ἀναξιοπαθούντων ἀδελφῶν παρέχον σημαντικὴν οἰκονομικὴν βοήθειαν.

2) Κασιμάτειον Γηροκομεῖον Κυθήρων εἰς Ποταμόν.

3) Ὁμάδα Ἐθελοντῶν Κοινωνικῆς Φροντί-

δας Ἱερᾶς Μητροπόλεως: Παρέχει ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν στήριξιν καὶ βοήθειαν εἰς μοναχικούς, πολυτέκνους, πτωχοὺς, ἀσθενεῖς κ.λπ. Ὑπεύθυνος τῆς ομάδας: Ἱερεῖς Παναγ. Μεγαλοκονόμος, Παναγ. Διακόπουλος, Πέτρος Μαρτιάτος καὶ οἱ κυρίες Σταυριανὴ Χλέντζου, Ἑλένη Κομνηοῦ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σεραφεῖμ προεδρεύει: 1) Τοῦ κληροδοτήματος «ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ». 2) Τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνημάτων Παναγίας τῆς Μυρτιδιωτίσσης καὶ 3) Ἱεροῦ Προσκυνημάτων τῆς Ἁγίας Μόνης.

Δ' ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

Τοπικαὶ Ἑορταί: 1) Παναγίας τῆς Μυρτιδιωτίσσης (24 Σεπτ.), 2) Ὁσίου Θεοδώρου τοῦ ἐν Κυθήροις ἀσκήσαντος (12 Μαΐου), 3) Ἁγίας Ὁσιοπαρθενομάρτυρος Ἑλέσης τῆς ἐν Κυθήροις ἀθλησάσης (1 Αὐγ.), 4) Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Μύρωνος εἰς Ἀντικύθηρα (17 Αὐγ.).

Ε' ἹΕΡΑ ΛΕΙΨΑΝΑ

Τιμία Κάρα τοῦ Ὁσίου Θεοδώρου.

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2005-2010

2005	1 Μαΐου	
2006	23 Ἀπριλίου	
2007	8	»
2008	27	»
2009	19	»
2010	4	»

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Ίερά Μητρόπολις (Χώρα)	27360-31202
Έπαρχεϊο (Χώρα)	27360-31556
Δήμος (Χώρα)	27360-31213
Έθνική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31713
Έθνική Τράπεζα (Ποταμός)	27360-33350
Άγροτική Τράπεζα (Χώρα)	27360-31221
Ταχυδρομείο (Χώρα)	27360-31274
Ταχυδρομείο (Ποταμός)	27360-33225
ΔΟΥ (Χώρα)	27360-31205
Ειρηνοδικείο (Χώρα)	27360-31650
Άστυνομικό Τμήμα (Χώρα)	27360-31206
Άστυνομικός Σταθμός (Ποταμός)	27360-33222
Λιμεναρχείο (Άγία Πελαγία)	27360-33280
Λιμεναρχείο (Καψάλι)	27360-31222
Τελωνείο (Καψάλι)	27360-31262
ΔΕΗ (Χώρας)	27360-31207
ΟΤΕ (Ποταμός)	27360-33299
Άρχαιολογικό Μουσείο (Χώρα)	27360-31739
Συλλογή Βυζ'νών Τοιχογραφιών Κάτω Λειβάδι	27360-31731
Άρχ. Ύπηρ. Βυζ. Άρχαιοτήτων Λειβάδι	27360-31195
Ι. Μονής Όσιου Θεοδώρου	27360-33889
Ι. Προσκύνημα Παναγίας τής Μυρτιδιωτίσσης	27360-31184
Ι. Προσκύνημα Άγίας Μόνης	27360-33251
Ι. Προσκύνημα Άγίας Έλέσης	27360-31083
Γυμνάσιο (Χώρα)	27360-31148
Λύκειο (Χώρα)	27360-31238
Δημοτικό Σχολείο (Χώρα)	27360-31229
Νοσοκομείο (Ποταμός)	27360-33325
Γηροκομείο (Ποταμός)	27360-33301,33303-4
Όλυμπιακή Άεροπορία (Ποταμός)	27360-33362
Άεροδρόμιο	27360-33297

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΥΘΗΡΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Χώρα - Κυθήρων 801 20
ΤΗΛ.: 27360-31281 και 31202
ΦΑΞ: 27360-31202

Ίστοσελίδα: www.imkythiron.gr
E-mail: imkythiron@imkythiron.gr.